

Dunaharaszti

régi képes levelezőlapokon

Kedves Olvasó!

Ha igaz a mondás, hogy egy kép több ezer szónál – akkor a könyv, amit a kezében tart, hosszú időre rabul ejti majd Önt. Hogy nem fogja könnyen letenni, abban biztos vagyok, keressen hát egy kényelmes karosszéket, és helyezkedjen el...

...Mert kezdődik az utazás, amely visszarepít minket a régmúltba, apáink és nagyapáink korába, sőt, gyermekkorába, vagy még távolabb, hogy aztán valahová a múlt század végére érkezzünk meg. Ismeretlen, mégis ismerős utcaképek, épületek, kőkeresztek és Duna-parti fák kísérik utunkat, felsejlenek a Városháza, a templom, a vasútállomás régi kontúrjai; jé, ezt ismerem, kiált fel az ember önkéntelenül, és közelebb húzza a könyvet, hogy hát kik is azok a régi arcok a vendéglő előtt, amit ma kultúrházként ismerünk, és tényleg ilyen szabadstrandja volt Harasztnak, ezt tényleg nehéz elképzelni manapság.

Pedig valóban, Kedves Olvasó, ezek a képek nem hazudnak, ez itt Dunaharaszti történelme, fehéren és feketén, képes levelezőlapokon elmesélve, és hát, persze, magyar történet is egyben. Boldog békeidők és szürke szocializmus, templomépítések és szovjet hősi emlékmű, önfeledt strandolók és hajógyár, földesúri kastély és tanácsháza. És ezek jól megférnek ennek a könyvnek a lapjain, mert egyetlen történetet mesélnek el, a városét, amely élte az életét századokon át, és megőrizte emlékeit.

Ezeket az emlékeket nyújtjuk át most Önnek, böngésszen kedvére közöttük, és csak egyet kérünk cserébe: őrizze meg őket, és adja tovább gyermekeinek. Hogy a történet szála ne szakadjon meg!

Dr. Szalay László
polgármester

Üdvözet Dunaharasztirol

*„Múlt nélkül nincs jövő, s mennél gazdagabb a múltad,
annál több fonálon kapaszkodhatsz a jövőbe.”
(Babits Mihály)*

Kedves Olvasók!
Utazásra hívjuk Önöket.

Igen..., utazzunk vissza az időben, és pillantsunk be városunk századfordulós és az azt követő mindennapjaiba, tekintsük meg a régmúlt idők utcaképét és hangulatát, visszahozhatatlan évek történéseit! Tegyük mindezt e kiadvány segítségével, mely a városunkat régi képes levelezőlapok tükrében mutatja be. Vonzó utcákat és tereket, nagyszerű strandokat, letűnt idők homályába halványult életképek sokaságát láthatjuk száz évvel ezelőttről. Szüleink és nagyszüleink faluját, ma még talán ismerős, vagy már ismeretlen utcaképekkel, épületekkel. Az itt bemutatott képeslapok a múlt egy pillanatai, amelyeket a hajdani fényképészek szemével érzékelhetünk egy eltűnt világból.

Minden képeslapgyűjtő álma, hogy kincseit egyszer másoknak is megmutathassa. Hogy láthassák összegyűjtött képeslapjain a múlt idő emlékeit, városa történelmét. És hosszú évek szisztematikus kutatása és gyűjtögetése után, ...íme a pillanat, amikor megszületett Dunaharaszti régi képeslapjainak kiadványa, mely tematikusan rendszerezve mutatja be azokat a fellelt és fellelhető lapokat, melyek a mi városunkról készült látképes levelezőlapok. Amelyek közül jónéhány bejárta a világot, Amerikából, Párizsból, Bécsből került vissza hazánkba, és gyűjtők, múzeumok, antikváriumok és aukciók segítségével jutott birtokunkba.

A postai képes levelezőlapok virágkorát élte a múlt században. Nemcsak küldözgették egymásnak, de gyűjtötték is az emberek a 19. századvégi találmányt, a postára adható képes üdvözetet. A fotografálás és a nyomdatechnika rohamos fejlődése lehetővé tette, hogy boríték nélküli levelet lehessen küldeni. És a világon legkorábban, az Osztrák-Magyar Monarchiában, 1869-ben került forgalomba a postaigazgatóság által kiadott első levelezőlap. Ezután az egységesített méretű,

díjszabásos képeslap előállítására rohamosan terjedt Európában. A boldog békeidőkben megszámlálhatatlan mennyiségben nyomtatták a képeslapokat. A gazdaság, a monarchia minden városa rohamléptekben fejlődött. Kiadók és fotográfusok szakosodtak arra, hogy a legváltozatosabb témakörökben ábrázolt levelezőlapokat hozzanak kereskedelmi forgalomba. Magyarországon először Budapestről és néhány nagyvárosról jelent meg képeslapsorozat.

Haraszi is pezsgett, lüktetett, virágzott. 1899-ben már a mi településünket is felfedezték a fényképészek, hiszen két legkorábbi képeslapunk ebből az időből származik.

És ettől az időtől számítva megállíthatatlan volt a képeslapos levelezés. Bár az első világháború és viláégés visszavetette a forgalmat, a kiadók ezekben az években is tudtak új témákat keresni a képes oldalakra. Uralkodók, katonák, csatajelenetek, fegyverek és hadihajtok tematizálták a kor képeslapjait. Majd a háború után már más ötleteket karoltak fel. Megjelentek a színészek, filmjelenetek, népelet, népművészet képei, vallási és irredenta lapok. Az újabb világháborúban harctéri jelenetek, haditechnikai eszközök, katonabúcsúztatók, mozgósító képeslapok voltak népszerűek. 1945 után azonban ismételen előtérbe kerültek a kiadóknál a turisztikai, városképes és üdvözlő képeslapok. 1952-ben Magyarországon állami monopóliummá vált a képeslapkiadás. Sajnos nagyon sok silány minőségű és tartalmilag egyhangú lapkiadás jellemezte ezt az időszakot. A 80-as évek végén azonban ismét magánkiadásokban, változatosabb és jobb minőségű képeslapok éltek újra virágkorukat. De népszerűségük, az irántuk való kereslet rohamosan visszaesett, hiszen különféle, modern hírközlési technikák szorították ki a piacról a hagyományos levelezési formákat. Internet, SMS, digitális fotózás, skype – mindezek véget vetettek a postai képeslapos történetnek. Néha még felüti fejét egy-egy újabb városképi kiadás, de tömeges népszerűsége, több mint száz éves története véget ért. Ám a képeslapgyűjtők ismét felfedezték, és tudják, hogy történelmi és vizuális értékük felbecsülhetetlen.

A mi könyvünk közel kétszáz Dunaharaszti-ról készült képeslapot mutat be most Önöknek, a legtöbbet fényképezett épületeket, utcákat, tereket tematikusan rendszerezve. Így kezdtük a sort a Laffert-Földváry kastéllyal, a római katolikus templomokkal, az akkori időben rendkívül jelentőssé vált vasutakkal. Majd a virágzó település dunai életképeit és országosan nevezetes fürdőit, strandjait láthatják számtalan képeslapon. Utcaakat, tereket és ismeretlen, vagy talán ismerős embereket nézgethetnek a következő részben. Végül az üdvözlőlaponokon divattá vált, képkockákból álló, osztott és mozaik képeslapok variációit mutatjuk meg, a sor végén pedig néhány tévlap szerepel. A tévlapok, a tévesen kiadott városképek

rossz helyiségmegnevezéssel, illetve egy városképes látkép más település fotóival. Hát ilyen is előfordult. De így legalább képdokumentum maradhatott fenn a 20-as évek Kálváriájáról.

A képeslapoknak azonban nemcsak képi témája van, ennél sokkal több. A ráírt üzenetek is fontosak, hogy ki írta és kinek, mikor, és mit. Száz éve már ismeretlen emberek küldtek szívélyes üdvözlőket uraknak és kisasszonyoknak a messzi távolba Dunaharasztról, ahol „jól érezték magukat, és biztosan még visszajönnek.” A fotográfusok, a kiadók nevei, a bélyegek, a csodaszép kalligrafikus írásmód, mind-mind egy-egy szívet melengető emlék a múltból.

És amikor az ember kézbe vesz egy régi képeslapot, bizony elmereng a fotón, elgondolkodtató, hogy ez az épület még áll, ezen az utcán még járok, de hová tűntek a régi strandok, a mozi, a ligeti katolikus templom, amire sokan nem is emlékezhetnek, és ebbe az iskolába jártak már a szüleim is, itt randevúztak a fahídnál, és sétáltak a gyönyörű Hősök ligetében. De sok utcáról, házról, szinte nem is találtunk régi képet. A hajdani fényképészek nem gondoltak arra, hogy mennyire kíváncsiak leszünk majd mi, az ezredforduló után élők az egykori Harasztra, hogy az általuk képpé megállított jelen milyen gyorsan válik régmúlttá, és nekünk csak ez maradt az elfutó időben.

Miután elképesztő gyorsasággal felejtjük el a múltunkat, lapozgassuk gyakran ezt a könyvet, mert ez a felejtés ellen született. Akkor fogunk igazán kötődni egy helyhez, ahol születünk és felnevelődtünk, ha ismerjük, és nem felejtjük annak hagyományait, múltját és értékeit. Ezek a képek őrzik az akkori mindennapokat, múltunk töredékét, megannyi szép pillanatot, és vizuálissá teszik történelmünket. Keljen hát útra a Kedves Olvasó e könyv lapjain a régmúlt időbe!

Üdvözlettel
Táborosi Zoltánné Purczel Ágota

Köszönetnyilvánítás

Szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak a magánszemélyeknek, akik gyűjtéssel, képeslapok ajándékozásával, adatközléssel, információkkal vagy bármi más módon segítettek, hogy ez az album minél teljesebben mutathassa be a régi Dunaharasztit.

Külön kell megemlíteni Dr. Helméczy Mátyás történészt, helytörténeti kutatót, aki pedagógusi munkája mellett már évekkel ezelőtt elkezdte gyűjteni a régi harashti iratokat, tárgyakat és képeslapokat. Az ő alapgyűjteménye inspirálta, hogy az elmúlt évek alatt minél több képes levelezőlapot szerezzünk be, felajánlásból, cserével, vásárlással a Dunaharaszti Városi Könyvtár helytörténeti gyűjteményébe.

Köszönjük a szerencsi Zempléni Múzeum kezdeti segítségét és értékes képeslapjait, Sebestyén Imre kecskeméti és Várszegi Tibor alsónémedi gyűjtők által részünkre beszerzett képeslapokat.

Hálásak vagyunk mindazoknak, akik személyes emlékekkel, szóbeli közléssel, információkkal nélkülözhetetlen segítséget nyújtottak a régi képeslapokon ábrázolt épületek, utcák felderítéséhez. Néhányan már eltávoztak közülünk, de fáradozásuk nem veszett kárba.

† Dr. Helméczy Mátyás, † Zentai (Zwick) József, † Losonci Miklós,
† Forstner Róbert, † Faragó Tibor,
Gerstenbrein Lőrinc, Havasi Antal, Dési Éva, Kazai Károly,
Kuti Mihály és Zwick András.

Köszönet, hogy felidéztek személyes és családi emlékeiket, és segítettek munkánkat.

2015. június

Laffert-Földváry kastély

1.

Az urasági kastélyt 1830 körül építtette báró Laffert Vince táblabíró, huszárhadnagy, a katonai tisztképzést szolgáló Ludovika Akadémia megalapítója. A Laffert kastély később Földváry Mórné született báró Laffert Izabella házassága révén a Földváry család birtokába került, akik a község patriarchális földesurai voltak. Divald Károly, a századelő legnemesebb fotográfusa készítette ezt a felvételt Haraszi kastélyáról. Fénynyomdájában egyedülálló látképes levelezőlapokat nyomtatott, és hozott forgalomba. Később fia, ifjabb Divald Károly vette át, és a húszas évekig működtette a céget. Az általuk jegyzett képeslapok tömegével jelentek meg a negyvenes évek végéig. Ez a képeslap az urasági kastélyról sajnos nyomdatechnikai hibával került forgalomba. Az épületet panorámaképként nem vízszintesen, hanem L alakban, saroktelken lévőként ábrázolja.

2.

Dunaharaszti Tamássy — Park Szanatorium

Dunaharaszti a múlt század elején egyre felkapottabb, országosan ismert üdülőhellyé vált. A volt Földváry kastélyban 1900-1910 között működött Tamássy Józsefné Park-szanatóriuma, amely kifejezetten a jobb módúakat kívánta megnyerni gyógykezelésre, pihenésre. A kép a szanatórium bejárati homlokzatát és a park felőli udvarát mutatja.

3.

A földesúri kastély, a későbbi szanatórium gyakori témája volt a korabeli képeslapkészítő fotósoknak és kiadóknak.

4.

A tulajdonos a Park-sanatóriumot különféle szép, színes prospektusokban hirdette, így igyekezett minél több üdülni és gyógyulni vágyót Dunaharasztra csábítani. Ez a színezett képeslap vasúti levelezőlap árusítás formájában Budapesten került forgalomba.

5.

Tamássyné 12 oldalas színes, széles körben terjesztett kiadványon hirdette a Park-sanatórium és Vízigyógyintézet egész éves szolgáltatásait. A sanatórium mellé a későbbiekben a kastélyparkot is megszerezte a vagyonát teljesen feladó Földváry családtól. Kulikov J. Nándor fényképész kiadása Dunaharasztról, mely a sanatóriumból öngyógyulása Várossy Ferencné úrnőnek lett címezve Szegedre.

6.

A szanatórium több mint 10 éves sikertelensége után a Budapest Ásványolajipari Rt. szerezte meg az épületet. A kastélyt 1926-ban a község megvásárolta, a hozzátartozó földterületet Tamássyné felparcellázta.

7.

A helyi képviselő-testület 1920-ban a vallás- és közoktatási miniszter segítségével Dunaharasztit a környék oktatási központjává szervezte. 1926-ban az előljárárság Zlöbl József főjegyző javaslatára a park területéből 1000 négyszögölt adományozott polgári iskola létrehozására. Gróf Klebelsberg Kunó miniszter és Dulovits Árpád miniszteri tanácsos anyagi támogatásával megvalósult a 10 tantermes és egy tornatermes, 210 fiú- és 180 lánynövendéket fogadó új intézmény. Az ünnepélyes megnyitásra 1927. január 16-án került sor.

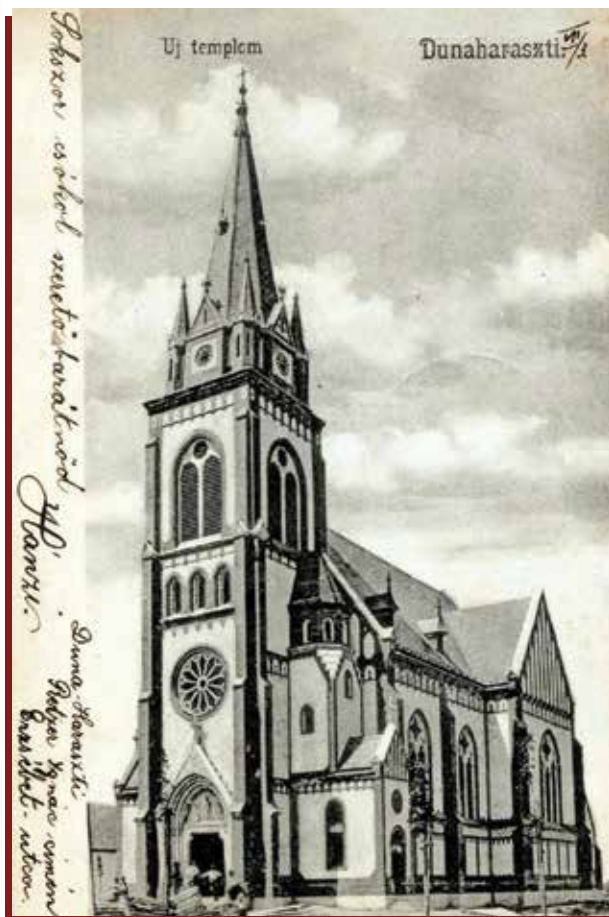
Római katolikus templomok

8.

1695-ben új fejezet kezdődött Haraszti történelmében. A 150 éves török uralom végét ért. A lakatlan faluba megérkezett a német betelepülők első csoportja. Ezt az első keresztelési anyakönyvi bejegyzés 1695. május 22-i dátummal erősíti meg. Az 1700-as évek elején Mária Terézia szelíd unszolására még sok ezer „sváb” érkezett Magyarországra, így Harasztra is, hogy benépesítsék a töröktől elpusztított földet, hogy ipart és polgári szellemet hozzanak ebbe az országba, s hogy végül maguk is magyarrá, magyar polgárrá váljanak. A német ajkú telepesek vallása római katolikus volt. Az 1900 utáni időszak a haraszti katolikus egyház életében fordulatot hozott. A polgárosodás és a 19. századvégi gazdasági fejlődés szükségessé tette, hogy az akkor már kicsinek bizonyuló és roskadozó régi templom helyére újat építsen a falu.

Az 1902-ben készült képeslapon a haraszti Fő úton a paplak mellett még a 18. század elején épült fatornyú kőtemplom állt, melyet Nepomuki Szent János tiszteletére szenteltek fel. Mellette jobbra a régi harangláb, balra pedig az egyházi elemi iskola látható.

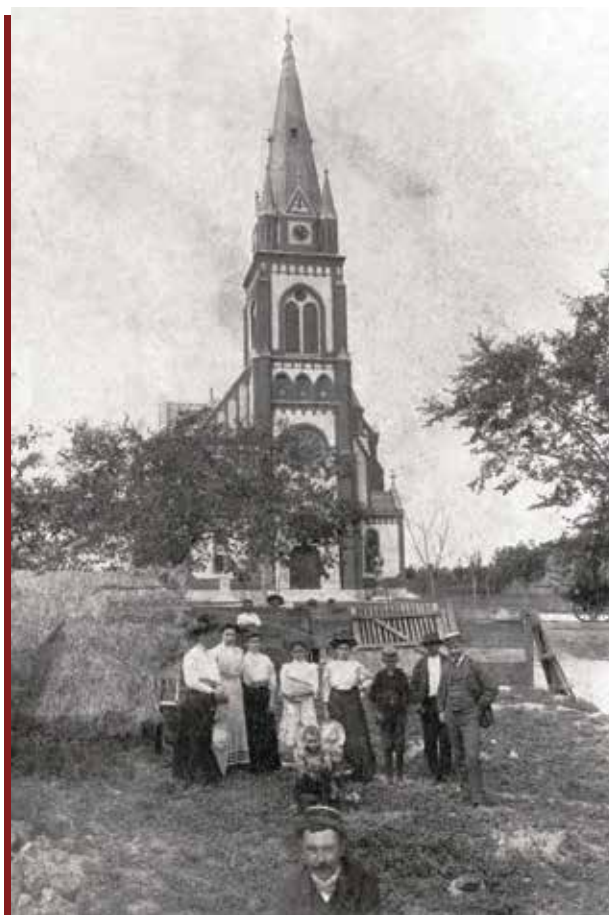

9.

1901-ben egy erőshitű, nagy munkabírási, tette kész plébános került – Drexler Antal személyében – Harasztra. Ekkor Dunaharaszti lakóinak száma 2522, ebből római katolikus 2435 fő volt. Ezért a plébános új templom építését kezdeményezte. 1903. május 15-én a Templom Építő Bizottság hozzáfogott az építkezés végrehajtásához. Az alapkövet még abban az évben letették. A munkálatok Jendrassik Alfréd királyi főmérnök tervei alapján folytak.

10.

Az új római katolikus templom 1904. augusztus 20-ra elkészült, melyet István királyunk tiszteletére Szent István Plébánia-templomként szenteltek fel. A munkálatok nagyrészt kézi erővel folytak, csodának tűnik a négy és fél hónap, ami alatt a templom felépült.

11.

A neogót stílusú épület Goduantz Károly okleveles építőmester, Vellauer Károly palérmester és Antony István kőfaragó keze munkáját őrzi. A harangokat Thury János budapesti öntő készítette, melyet 1904. március 24-én Gyümölcsoltó Boldogasszony előestéjén húzattak a toronyba. Az új orgona Rieger Ottó mester érdeme.

12.

Az 1910-es években Kulikov J. Nándor fényképészeti műterme örökítette meg ezen a képeslapon a katolikus templomot, a kántorlakást, a plébániát és a mellettük működő községi elemi iskolát. A római katolikus elemi iskolát 1906-ban építették újjá, ahol 8 tanteremben 5 tanító 209 tanítványt okított.

13.

A Szent István Római Katolikus Templomról készült felvétel képeslapon 1911-ből, melyet Dunaharasztiról Triesztbe címeztek.

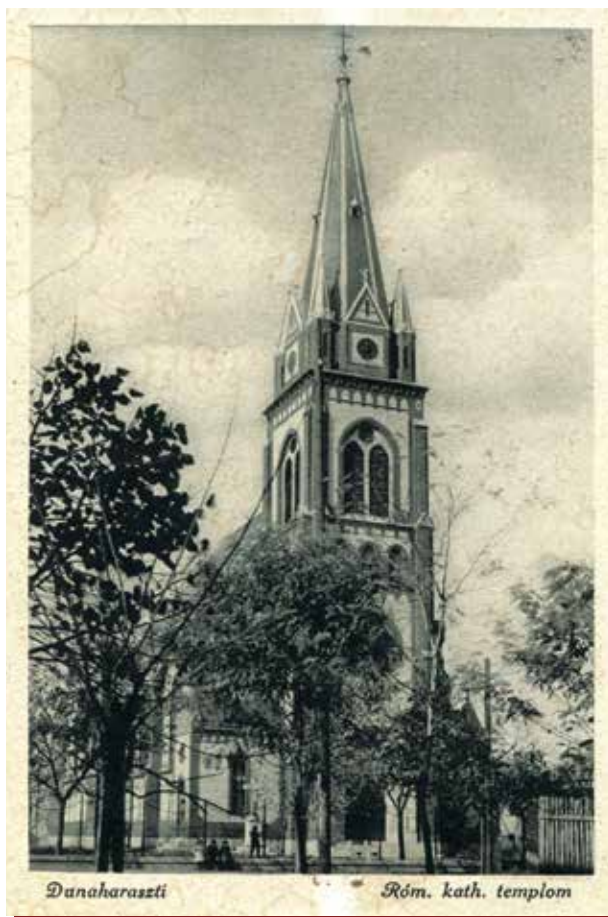
14.

Dunaharaszti Fő utcája és a katolikus templom a 20-as évek végén. A képeslapot Bederda Gyula egyedárusító nyomtatta Dunaharasztiin, és a feladó Máter Heroin Stefánia angolkisasszonynak címezte 1927-ben.

15.

Nepomuki Szent János tiszteletére Báró Laffert Ferdinánd, Haraszti birtokosa szobrot állíttatott a szentnek, mely ma is látható a templom kertjében. A település lakói azóta is őrzik a több mint 300 éve beköltözött német betelepülők vallási hagyományait.

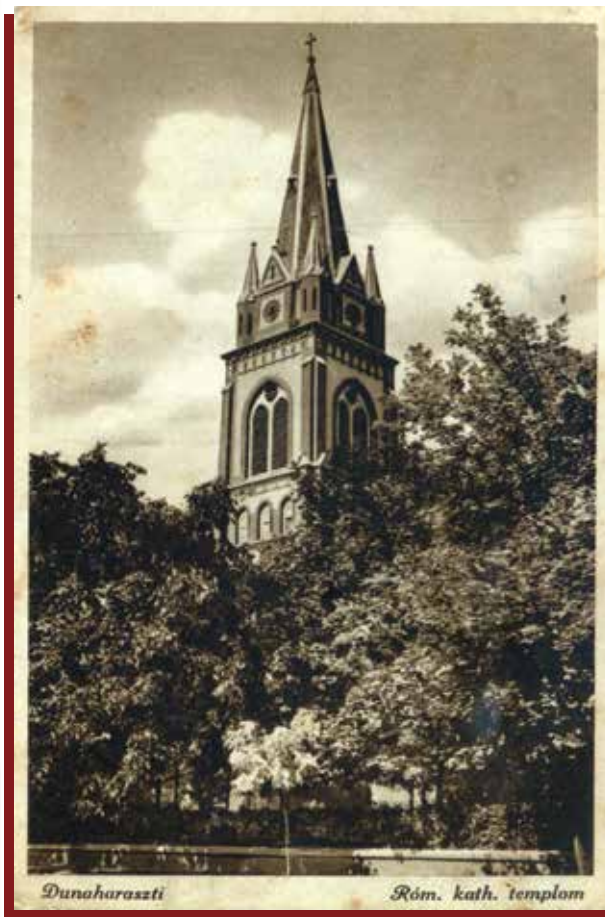

16.

A 20-as évek végén megkezdték Buócz Rezső Rudolf esperes plébános vezetésével az 1. világháború ideje alatt elhanyagolt templom restaurálását. 1930-ban bevezették a villanyt, és 36-ban felújították a templom orgonáját is.

Monostory György 1927-es kiadású képeslapja.

17.

A templomkert a már megnőtt fákkal. Elkészült a parkot körül záró kerítés is.

18.

Monostory György a 30-as és a 40-es évek legnevesebb látképes levelezőlapjait készítő kiadó készített képeslapot a villamosított Fő utcáról, az elemi iskoláról és a katolikus templomról. A fotó bal szélén a plébánia épülete.

19.

Buócz Rezső nevéhez fűződik a Rákóczi-ligeti katolikus templom megépítése. A századforduló után rohamosan növekedett a két ligeti településrész népessége. Többségüket római katolikusok alkották, ezért szükségessé vált ezen a területen is egy katolikus templom felépítése. 1932. május 8-án Szent Imre tiszteletére szentelték fel a mai Toldy és Thököly utca sarkán lévő templomot, amit 1944. december 7-én felrobbantottak.

Ligeti kath. templom

Vasutak

20.

A legkorábbi képes levelezőlapunk 1899. szeptember 13-i postabélyegzővel a Helyi Érdekű Vasút felső megállójáról, Harasztin Budapest irányába.

A Budapest-Haraszti HÉV vonal 1887-es megépítése egyetlen évtized alatt megváltoztatta a község arculatát. A pestiek felfedezték Harasztit, mint üdülőhelyet, és kijártak nyaralni a tiszta vizű Duna-partra. A Duna állóvize a nap hevétől felmelegedve kora nyártól késő ősziig felüdítette a fürdőzőket.

21.

Az 1900-as évek elején az „Újharaszi” részen a pesti társasági élet hírességei, köztük jónéhány arisztokrata nyaralókat, üdülővillákat építtetett a községben. Így a haraszi HÉV járatok optimális közlekedést biztosítottak a Pestről kijövő nyaraló családoknak.

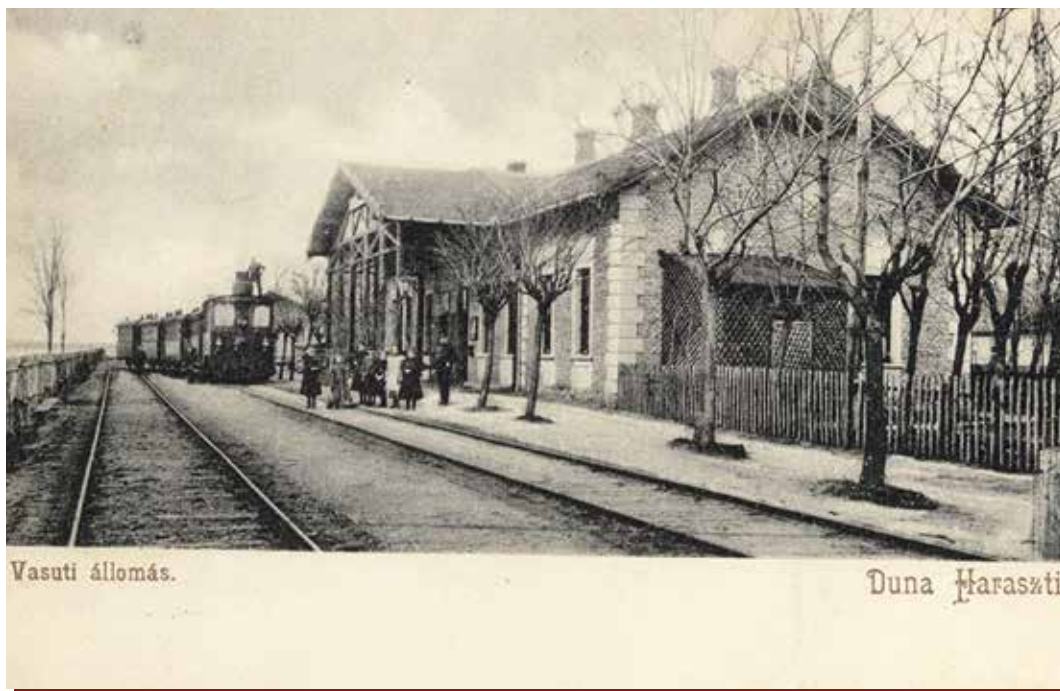
Divald Károly 1900 szeptemberi képeslapja a Haraszi vasúti állomásról, mely még hosszúcímzéses üdvözlétként került forgalomba, ahová a szöveget a fénykép melletti szűk helyre kellett beszorítani.

22.

A Dunaharaszti HÉV megállója 1906-ból gőzmozdonnyal. A megálló közvetlen közelében két modern strandfürdő is várta a pihenni vágyókat.

A képeslap Adler Adolf helyi fűszerüzlet tulajdonos kiadása.

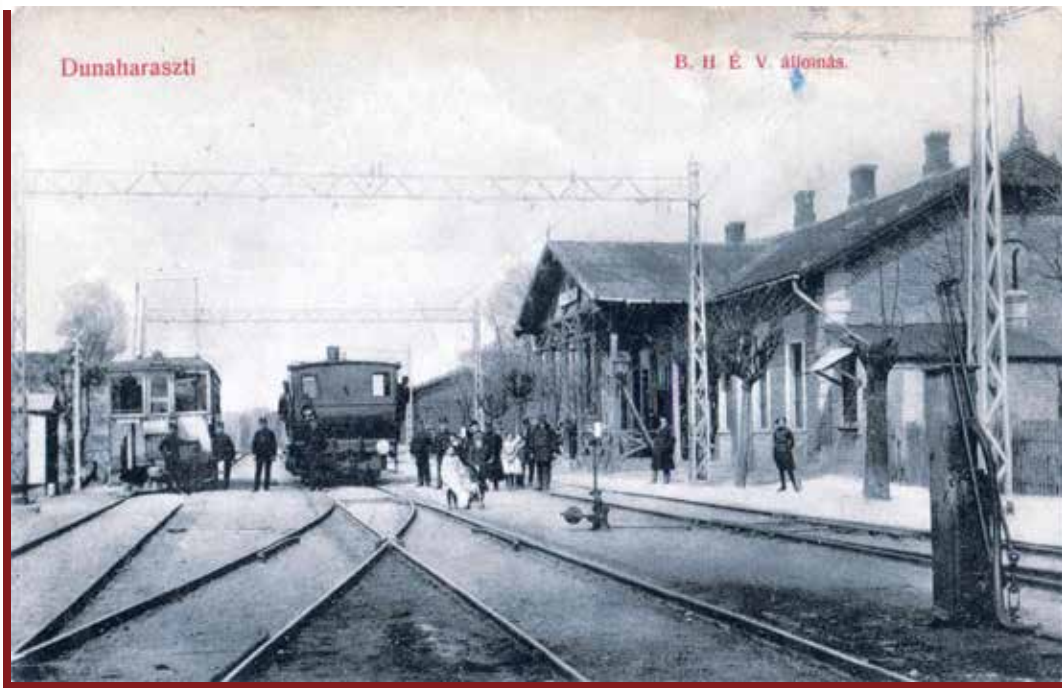
23.

A villamosítás előtti HÉV állomás egy „kávédaráló” mozdonnyal, mely Budapestről érkezik. A Helyi Érdekű Vasút megépülése megváltoztatta Haraszti földrajzi helyzetét. Most már Pestről nem egy napi járásra fekvő falucska Haraszti, hanem egy Pest-közeli, az ország vérkeringésébe bekapcsolódó, rohamosan fejlődő település.

24.

A Csepel-sziget településeinek érdekében állt a HÉV vonal Ráckeveig való meghosszabbítása. 1892. november 5-én nyitották meg az új 27 km-es szakaszt az egyvágányon közlekedő gőzmozdonnyal. Két vashidat építettek hozzá, egyik a Duna holtágán, másik a Kis-Duna vize felett ívelt át.

25.

A HÉV nagyállomása Dunaharasztin. Pestre már villanyvonat vitte az utazókat, de Ráckeve felé még gőzmozdony járt.

1912-ben, Kulikov J. Nándor fényképészeti műtermében készült üdvözlőlap.

26.

Az „Újharaszti” strandok, villanegyedek még az 1. világháború után is vonzották a nyaralni, pihenni vágyókat, üdülőtelepeseket, akik Pestről a HÉV járatokkal jöttek a községbe. Az üdülők közé ebben az időben már lakóházak is épültek. A község lakói közül sokan jártak villamosvonatokkal Pestre mezőgazdasági terményeikkel kereskedni, és a fővárosi iparban munkát vállalni.

Dunaharaszti.

H. É. V. villamos megálló.

27.

Az 1920-as évek végétől a népszerű HÉV járatok viteldíját többször is megemelték. Sok probléma volt a menetrendek indulási és érkezési időpontjaival is. Helyi újságok cikkei, a lakosság elégedetlensége, valamint a romló gazdasági viszonyok miatt a 30-as évekre menetdíj-kedvezményeket vezettek be, és a menetrendeket is megváltoztatták.

A Dunaharaszti Szépítő Egyesület levelezőlapját a Pallas nyomda készítette Budapesten 1928-ban.

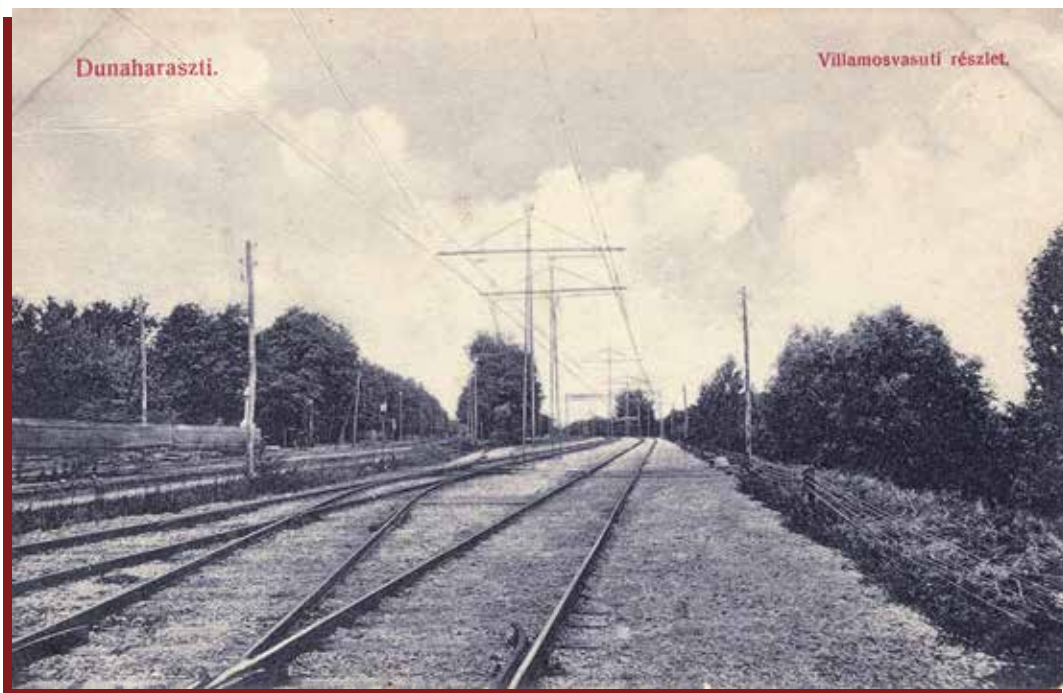
28.

A HÉV elővárosi vasútállomása a századfordulón. Dunaharasztiin láthatóan véget ért a villamos vasút, a Csepel-sziget felé a vonatok elé gőzmozdonyt kapcsoltak. Az innen már csak egyvágányú pályán haladva magas töltésen, majd vashídon jutott át a szerelvény a Duna kisebbik folyóágán a Csepel-szigetere.

A Karinger műintézet képeslapja Dunaharaszti-ról Újvidékre lett feladva.

Dunaharaszti B. H. É. V. állomás.

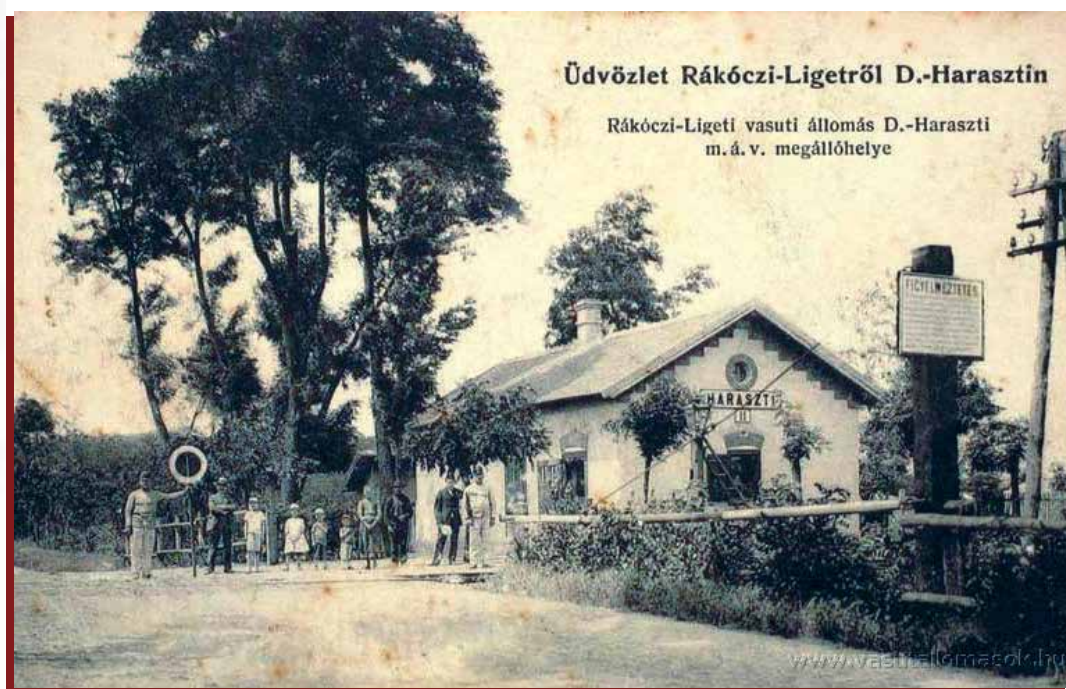

29.

A HÉV villamos üzemű forgalma 1910-ben indult meg Soroksárról a dunaharaszti állomásig. Am Harasztitól tovább már lassabban haladt, a szigetszentmiklósi vonalszakaszt csak 1938-ban építették ki. Tököl és Ráckeve felé csak a 2. világháború után készült el a pálya villamosítása. Az 1912-es dunaharaszti képeplapot Temesvárra küldte a feladó.

30.

Dunaharaszti vasúti vonalainak kiépítése az egykori Budapest-Kelebia vonal megépítésével kezdődött. Az Osztrák-Magyar Monarchia nagyhatalmi politikája a Balkán felé terjeszkedett, így a déli irányú vasútépítés kereskedelmi és hatalmi célokat is szolgált. 1880-ban a magyar és a szerb kormány vasúti egyezményt kötött a Budapestről kiinduló és a Zimonyi országhatárig, majd onnan tovább folytatódó vasút kiépítésére. 1881-ben a közlekedési minisztérium kiadta az okiratot, mely eldöntötte a nyomvonalat. Az új vonalrész Budapest és Szabadka között Harasztit is érintette.

31.

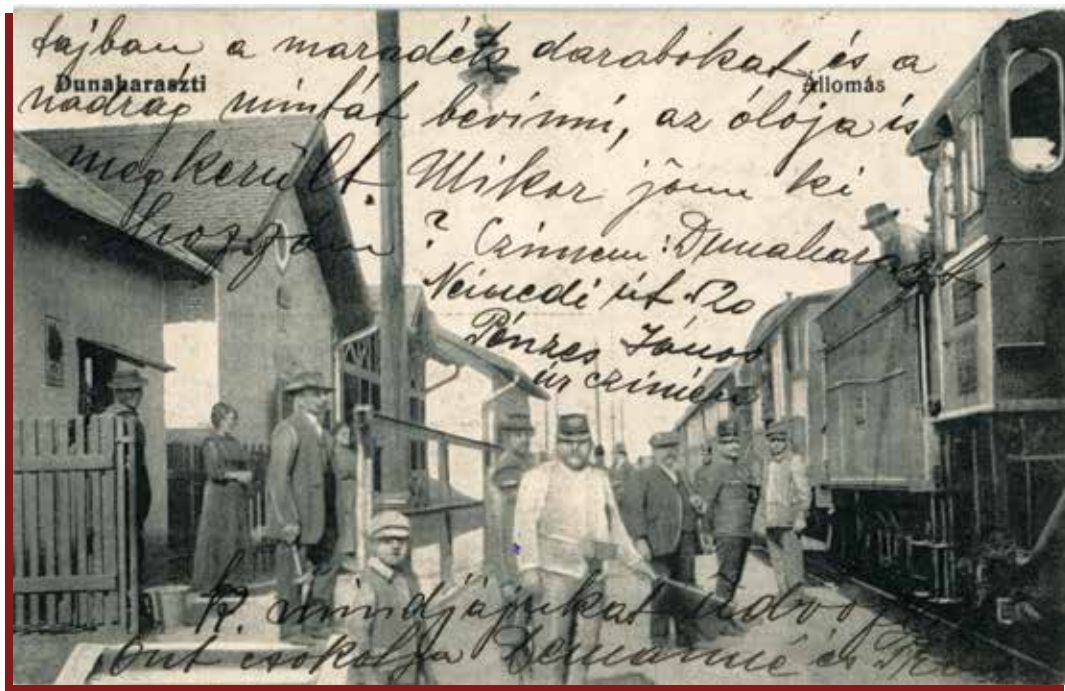
A 160 km-re tervezett vasútvonal a MÁV Losonci pályaudvaráról indult – ez ma a Józsefvárosi pályaudvar. Az első Budapest–Kunszentmiklós szakaszon 13 állomást, 2 kitérőt és 3 megállóhelyet létesítettek. Harasztin csupán megállóhely volt ebben az időben.

32.

A MÁV az új vasútvonalon 1882. december 5-én indította meg a közlekedést. A harasztin eredeti vasútállomás az 1882-83-as években létesült, és közvetlenül a Némedi út mellett állhatott, ahol kézi erővel működtették a sorompót.

A képslapon a régi, első alagút nélküli MÁV állomás látható 1905. július 6-i postabélyegzővel.

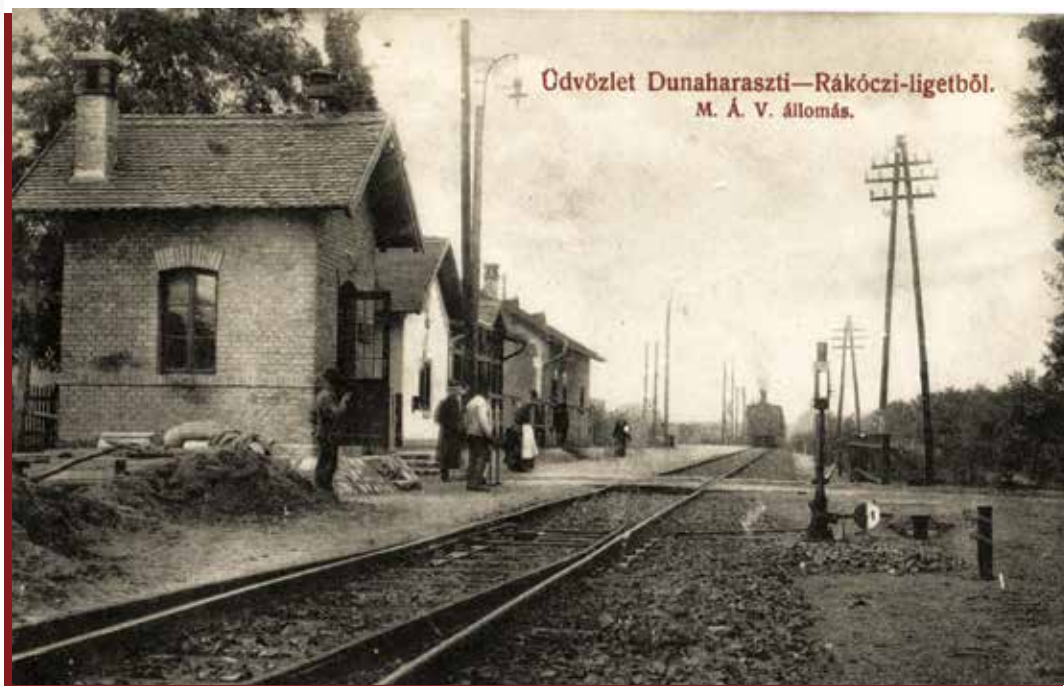
33.

Az állomás épülete mellett favázas nyári várótermet építettek az utazóközönség számára. A MÁV állomásjegyzéken ekkor még csak személyforgalomra alkalmas megállóhelyként volt feltüntetve a Haraszti megálló.

34.

Az 1900-as évek elején nagyarányú parcellázások kezdődtek Rákóczi-ligeten, helyi üzemek létesültek, így a növekvő igények miatt szükségessé vált egy korszerű állomásépület megépítése és a vágányok bővítése.

A képeslapon a régi MÁV állomás épület látható, melyen vonat érkezik Budapestről. A fehér épület és az őrház között jól látható a Némedi felé vezető kocsitűt.

35.

1908-ban Dunaharaszti képviselő-testületének elöljárósága a Közlekedési és Kereskedelmi Minisztériumhoz fordult, hogy a 12-es órház helyén pályaudvar létesüljön a Petőfi-telepen lakók részére északi gyalogos felüljáróval. A nyugati oldalon pedig vasúti lejáró építtessék a teherforgalom lebonyolítása érdekében.

36.

Az 1910-es évek végére elkészült az új pályaudvar a rakodóvágányokkal és az új állomásépülettel. 1916-ban Halász Hubert pesti vállalkozó megépíttette a Némédi út normális szintjénél mélyebben fekvő aluljárót és vízvezető csatornát.

37.

Az 1900-as évek végére az elnevezését is adó mai Rákóczi-ligetet Békési József parcellázta fel. Az 1911-ben megszületett legifjabb községrészt, a Petőfi-telepet pedig Dr. Szelényi Aladár sakktáblaszerűen felosztva, a Munkácsy Mihály utcáig kertes házhelyeknek értékesítette. Az ide települő lakosság közlekedését ebben az időszakban a MÁV látta el.

38.

A MÁV vasútvonalait a háború után villamosították, és a gőzmozdonyokat fokozatosan váltották fel az „I” síneken futó korszerű szerelvények. A 2. világháború, a pénzügyi helyzet azonban visszavetette a Budapest-Kelebia Dunaharasztiin átfutó vasút forgalmát, de így is a MÁV 150-es számú vonala egy fontos nemzetközi vasúti korridor tagja lett.

Hősi emlékmű

39.

1927. október 30-án 150 hősi halottnak dicső emlékére állították fel elődeink Dedinszky Elemér szobrászművész kőbe vésett nyertes pályaművét. Az 1. világháborúban 88-an a harctereken estek el, a többiek a sérüléseikbe haltak bele, 22-en pedig eltűntek.

40.

Habsburg József főherceg, tábornok Ófensége és Dr. Fitz Artúr, a választókerület nemzetgyűlési képviselője vett részt a Hősök szobra pompás és lélekemelő avatóünnepségén. Ünnepi beszédet Vass József miniszter Őexcellenciája mondott. Az emlékmű a HÉV sínek melletti szigeti lejárónál állt közel tíz évig.

41.

A helyi Szoborbizottság gyűjtést szervezett a szobor felállítása javára. Leleplezésének ünnepén a csepeli Levente zenekar és az állami polgári iskola diákjai mellett a település kiválóságai is megjelentek.

42.

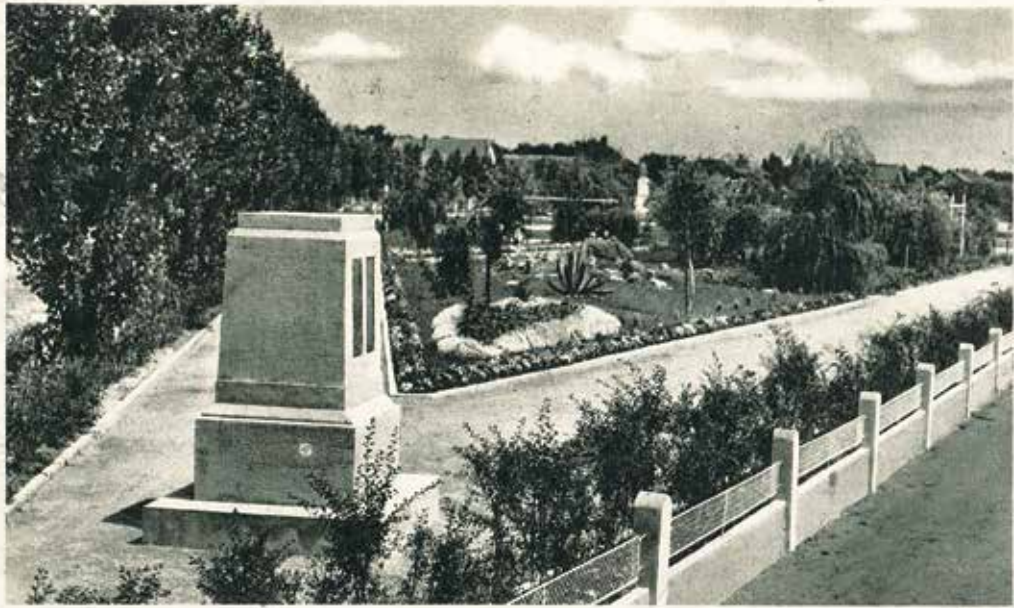
Dedinszky Elemér helyi festő- és szobrászművész készítette el a halálosan sérült honvéd megrázó alakját, akit az ellenséges golyó szíven talált, és bal kezével szívéhez kapott, de a jobb még akkor is, haldokolva is a puskát szorította görcsösen. A művész sajnos már nem érthette meg emlékműve 1937-es Hősök ligeti felavatását, mert 48 évesen 1933. januárjában, Dunaharasztiin lévő Sugár úti lakásában tüdőgyulladás miatt elhalálozott.

43.

A Szoborbizottság 1927-ben a legalkalmasabb területnek az Ország út és Erzsébet utca találkozásánál lévő nyugatra eső területet találta, amelyet a szobrászművész is – a szobor érvényesülése szempontjából – megfelelőnek ítelt.

A Dunaharaszti Szépítő Egyesület 1928-ban jelentette meg ezt a képeslapot.

Dunaharaszti. Hősök ligete.

44.

Havasi András, a község bírása a falu központjában lévő „libalegelő” feltöltését javasolta a Hősök ligete új helyszínéül. Földváry Aurél főjegyző megszervezte a 3,5 hold nagyságú ingoványos, zsombékos, nádas terület feltöltését. A 150 elesett hős tiszteletére 150 fát ültettek emléktáblákkal, a park közepén pedig elhelyezték a Hősök szobrát, mely köré a többi területet parkszerűen rendezték.

45.

1937. szeptember 26-án került sor a gyönyörű park felavatására, mely példamutató összefogásból jött létre. 4,5 méter magas új betonlapra került a szobor. Mellette kapott helyet az országzászló. Az emlékmű és a Hósi liget avatásán ünnepi beszédet mondott vitéz Somogyvári Gyula és Bornemisza Géza kereskedelmi- és iparügyi miniszter Őnagyméltósága. A téren rózsalugas, sziklakert, halastó díszhalakkal és szökőkút várta a látogatókat.

Hősök ligete

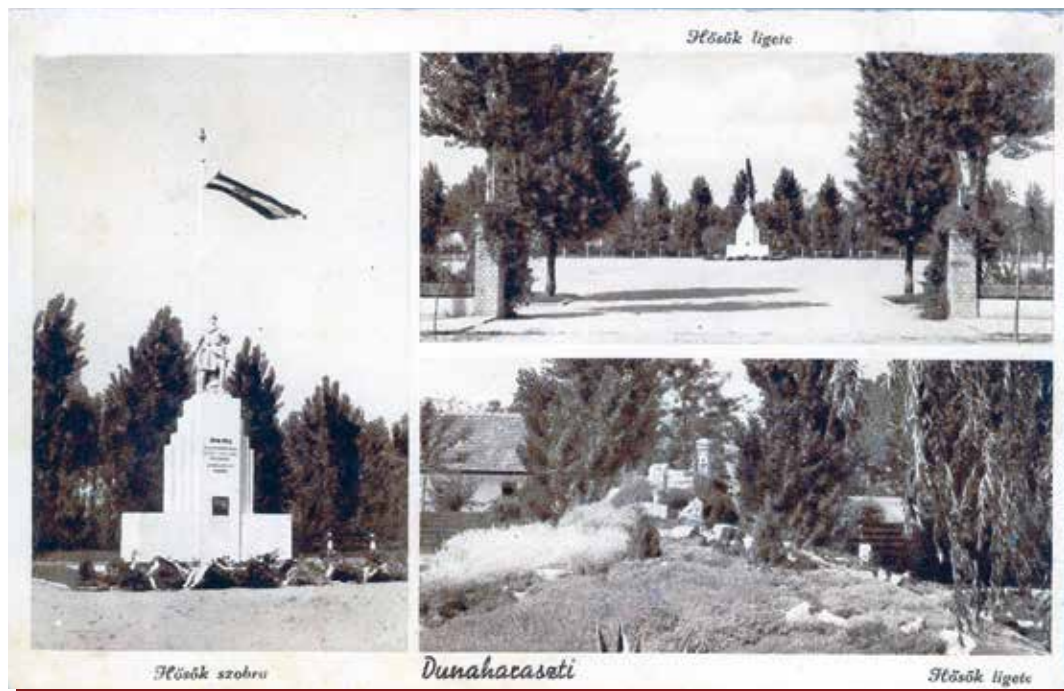
Hősök szobra

Dunaharaszti

Hósi emlékmű

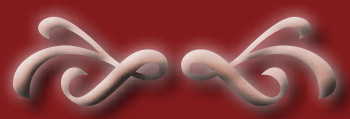
46.

A budapesti Barasits kiadó képeslapján baloldalon a Hősi emlékmű látható az új talapzaton az országzászlóval, a felső képen a bejárat felől a szobor, alatta pedig a csodálatos sziklakert.

47.

A Hősök szobra a 40-es évek elején, melyet 1937-ben az 1. világháborúban elesett hős fiainak emlékére állítottatott fel új helyén Dunaharaszti község.

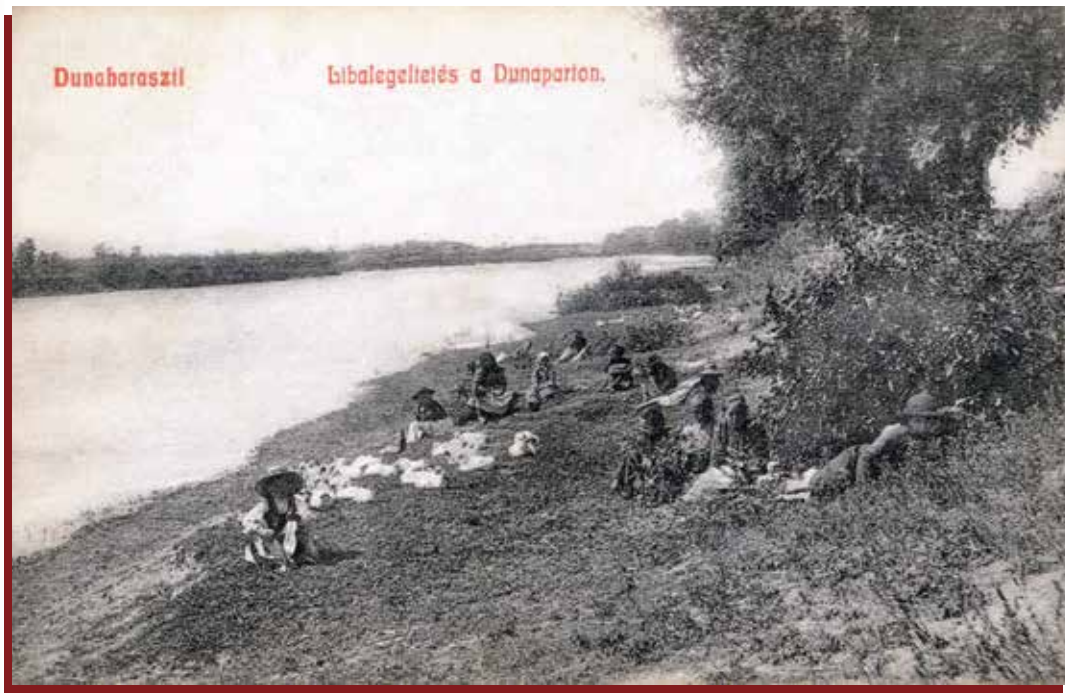
Dunai tájképek

48.

Az országút melletti házak hátsó traktusai láthatók a fotográfián és az első kőtemplom, melyet később lebontottak. Több Duna-parti településsel ellentétben a falu arccal nem a víz felé nézett, a partra inkább a kiskerteket telepítették a tulajdonosok.

1899-ben postázott dunai tájkép Harasztról, melyet a Haraszti Szépitő Egyesület adott ki.

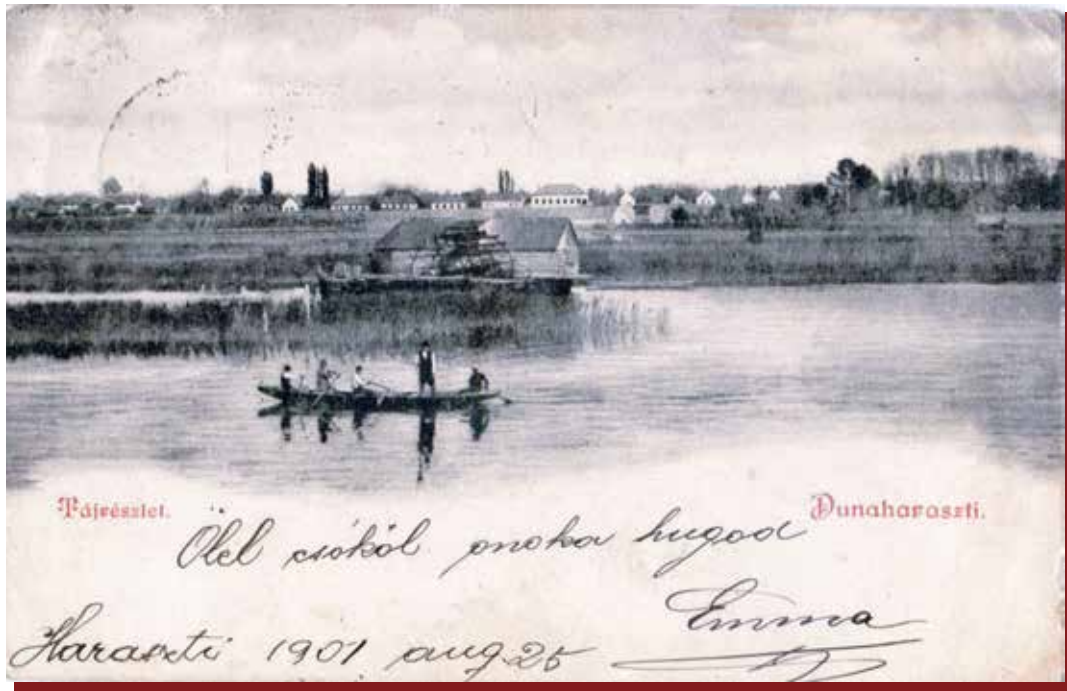
49.

A Kis-Duna partján zöldellő vizes, süppedős réteken a gyerekek libákat legeltettek. Berczk Kornél felvétele a Dunaharaszti Szépítő Egyesület nyomtatásban került forgalomba.

50.

A múlt század elején a Kis-Szigetre, amely ma a Paradicsomsziget nevet viseli, csónakon jártak, vagy húzós drótköteles komp vitte át az embereket, amit a Stenger család 1923-ig működtetett.

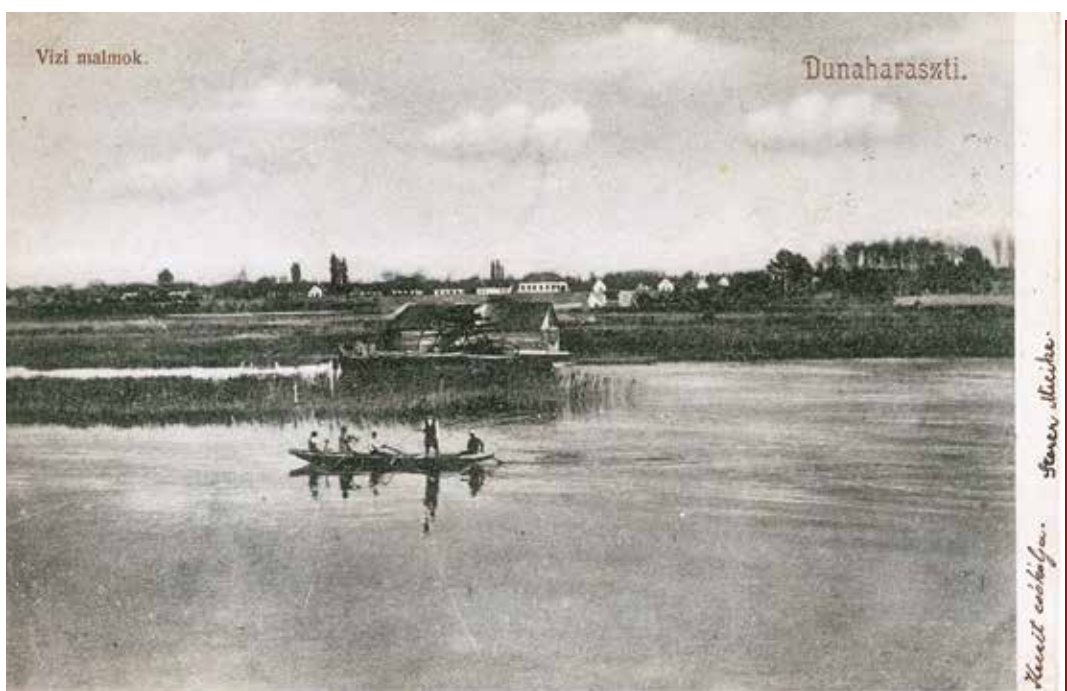

51.

Egy szép dunai tájrészlet a folyó számos ágával. A csónakkal közlekedők mögött jól látható az egyik haraszti vízimalom.

52.

Az előzőhöz hasonló képeslap ugyanazzal a vízimalmos fotóval más nyomtatásban, melyet Budapestre postáztak.

53.

A Kis-Duna holtága bővizű és nagy kiterjedésű volt. Ezen a levelezőlapon látszik a folyószakasz szélessége. A Sziget felé itt már a fából készült híd vezetett át a halászok házához. A távolban, a jobb sarokban látható a Helyi Érdekű Vasút vashídja, mely a soroksári Duna-ágot íveli át.

Az 1904-es képeslapot franciául írták, és Budapestről postázták Párizsba.

54.

A „nagy” vasúti híd a Kis-Dunán vezetett át, a kisebbik pedig a holtágon. Ezen a képeslapon, a vashíd alatt látható egy haraszti család vízimalma, melyek jellegzetes építmények voltak ez idő tájt a Dunán, nem csak a mi falunkban, hanem a legtöbb dunai településen.

Divald Károly budapesti fénynyomdájának képeslapja Harasztiból.

55.

A képes levelezőlapok kedvelt témája volt a nyílt vízben bő, csónakázásra és horgászásra is kiválóan alkalmas Duna-ág és a zöldlombos Sziget.

Hirsch Gyula 1908-ban kiadott képeslapját Fejér vármegyébe, Velenczébe küldték.

56.

Duna-részlet a még érintetlen Szigettel és a két Duna-ággal.

A Haraszti Szépítő Egyesület 1908-ban kétezer példányban jelentette meg Divald Károly műintézetéből ezt a szép dunai tájképet.

57.

Az 1900-as évek elején fényképezett dunai tájkép csónakokkal, szintén a Dunaharaszti Szépítő Egyesület kiadványa.

58.

A Kis-Duna holtágának partrészlete a fürdővel a HÉV sínek alatti oldalon. Háttérben a holtág felett megépített kis vasúti híd, melyen Ráckeve felé közlekedtek a Helyi Érdekű Vasúti szerelvények.

A felvételt Bereczk Kornél készítette 1909-ben a Szépítő Egyesület megrendelésére.

59.

Az 1910-es években fényképezett dunai tájkép Harasztinál.

60.

Dunaharaszti már a 18. századtól működtek vízimalmok. A molnárok száma jelentős volt a faluban. A századfordulón is még négy malom üzemelt. Ezen a felvételen – mely a Szépítő Egyesület kiadványa – kettő látható a Sziget alsó csúcsánál.

61.

A vasúti híd közvetlen közelében lévő vízimalom. Itt volt a legerősebb a víz sodrása, így a malmok zöme ezen a tájékon helyezkedett el.

62.

A vasúti híd alatti legnagyobb vízimalom színezett fotója a század eleji képes levelezőlapon, melyet a Budapest, V. kerületi Vasúti Levelezőlapárusítás is forgalmazott.

63.

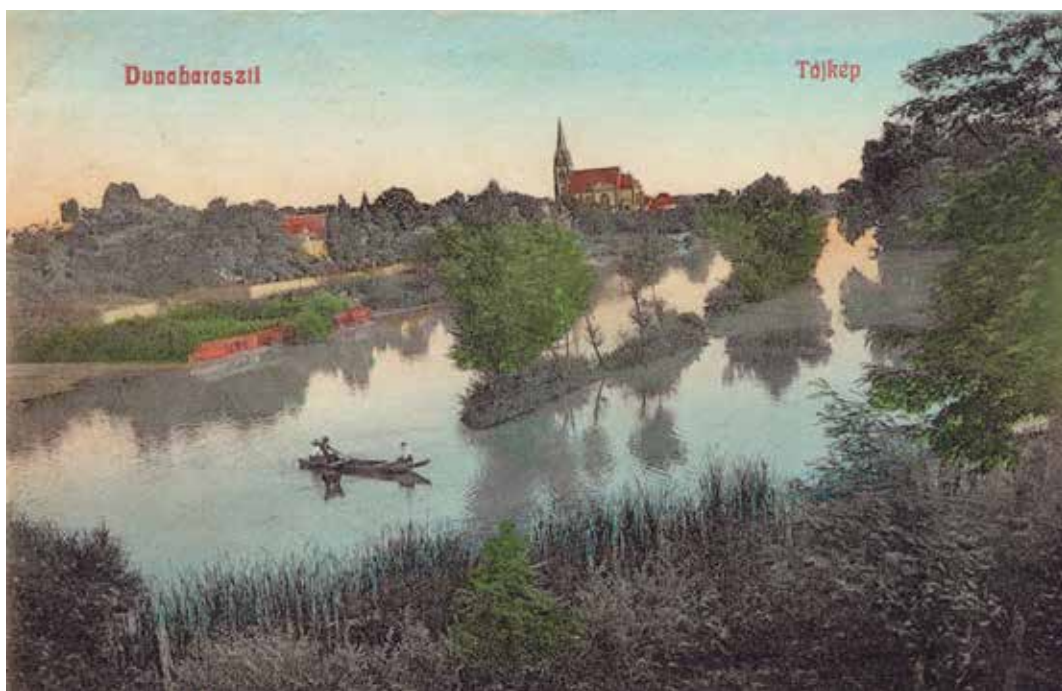
A Kis-Dunának nevezett holtág az 1910-es években. A képen látható házak arca a Fő út felé fordult. A víz felé az udvarvégek és a kertek látszódnak.

A képeslap a Szépítő Egyesület nyomata Bereczk Kornél felvétele alapján.

64.

Dunaharaszti egyik legszebb tájképi felvétele a bővizű folyó ágairól, szigetcskéiről. Háttérben az új katolikus templom tornya magasodik.

David Olga felvétele, melyet a Magyar Fénynyomdai Részvénytársaság adott ki Budapesten 1912-ben.

65.

A folyó természeti szépségei nem csak a fényképészek és képeslap kiadók kedvelt témái voltak, hanem nagy számban vonzotta a csónakázni és üdülni vágyókat is. Sárdi Nagy Lajos felvételét Divald Károly műintézete nyomtatta 4000 példányban a Dunaharaszti Szépítő Egyesület megrendelésére 1912-ben.

66.

A település kedvelt folyójának és új katolikus templomának látképe színezett képeslapos kiadványon.

67.

Egyre több új lakóház épült a falu Fő utcáján. Az 1920-as években már kevésbé fás-lombos a vízpart. Épületek, kerítések váltják fel a korábbi érintetlen zöldterületeket. Kulikov J. Nándor fényképészeti műtermében készült fotográfia, melyet 1913-ban Vácra postáztak.

68.

A Helyi Érdekű Vasút hídja a Kis-Duna felett, csónakázókkal. A part még természetes, vad képződmény. Tóth István Rákóczi-strandja azonban hamarosan megváltoztatja a vadregényes partvidéket.

Az I. sz. Dunaharaszti „Hangya” Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet 1922-ben kiadott üdvözlőlapja.

Dunaharaszti. Dunarészlet.

69.

A holtág a múlt század elején még széles folyó volt. A fényképen látható a HÉV szerelvény részére megépített kis híd, mely a holtágon vezette át a vonatokat. A mára már eltűnt, feltöltött folyószakasz nem csak a fürdőzőknek, hanem a vadevezősöknek is kedvelt helye volt. A budapesti Karinger nyomda felvétele a 30-as évekből.

70.

Alkony a Dunán. Ismét egy szép tájkép a folyóról a 30-as évekből, melyet a Dunaharaszti Szépítő Egyesület készített.

71.

A holtág terebélyes medre a HÉV sínek alatti lejárónál. Fahíd ívelt át rajta a Szigeten lakók közlekedésére. Jobb oldalon a felső sarokban a HÉV megálló épületei látszódnak. Ez a levelezőlap is Budapesten készült a Karinger nyomdában, és Dunaharaszti-ról postázták Makóra.

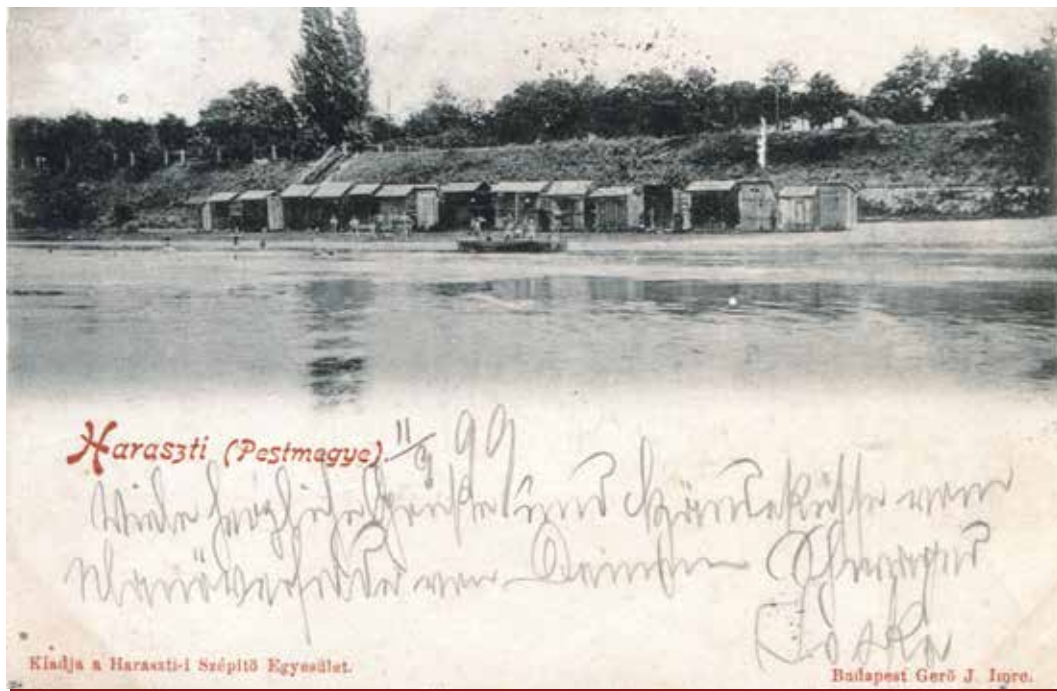
72.

A Duna-ág, a mi folyónk, mely a falunak a múlt század első felében életet, ipart, halászatot, gazdasági fellendülést adott. 300 évvel ezelőtt ide hozta a tutajon érkező betelepülő németeket, hogy újraélessék és gazdaggá tegyék Harasztit. Strandfürdői, festői tájai híres nyaralóhellyé tették Dunaharasztit.

Dunai strandfürdők

73.

A Kis-Duna holtág kedvelt szabadstrandjának egyik legelső felvétele. A sziget felől jól láthatók a parti fürdőházak, a töltésen a helyi érdekű vasút vágányai és a lépcsősor, mely a mostani Mindszenty utcából vezetett le a vízhez.

A Haraszti-i Szépitő Egyesület egyik legkorábbi képeslapja 1899-ből, mely a budapesti Gerő J. Imre kiadójában jelent meg.

74.

Haraszti nevezetessége volt a fahíd, mely a holtágon vezetett át a vasúti töltéstől a Szigetcsúcsra, a Haraszti Úszó Egylet zártkörű strandja és tenispályái felé.
A dunaharaszti fürdői életet bemutató üdvözlőlevelet 1907-ben Balatonfüredre, a Stefánia szállóba címezték.

75.

A fürdőtelep a Sziget felől fényképezve. A sok üde zöld lombú fa enyhe árnyat nyújtott a strandolóknak, pihenőknek a forró nyári napokon.
„Kedves Papuskám! Én nagyon jól érzem magam itt Harasztiban. Kezedet csókolja...” írta a feladó édesapjának a „Tekintetes... Úrnak” 1908 júliusában.

76.

A Szépítő Egyesület szabadstrandja fürdőzőkkel és a kabinsorral. A HÉV megállója a háttérben a töltésen látható.

77.

1890 körül a település kedvelt üdülőhellyé vált. A Helyi Érdekű Vasút állomás alatti szabad Duna-parti strandon fürdőzők százai lubickoltak. A képen látható a vasút aluljárójától a Szigetre vezető fából készült átjáró, a háttérben pedig a holtágon átvezető vashíd, mely Ráckeve felé vitte az utazókat.

A képeslap Adler Adolf fűszerüzlet tulajdonos kiadványa 1909-ből.

78.

A vízparti rész vonzotta a társasági élet jeles képviselőit. Sokan közülük nyaralókat, villákat építettek a község Dunához és Budapesthez közeli északi részén. Jellegzetes ezen a képen a századelő majdnem teljes testet takaró fürdőruha divatja. 1911-ben készült a dunaharaszti Kulikov fényképész képes levelezőlapja.

79.

A község felső „Újharaszti” része egyre keresettebb nyaralóhely lett. Fő vonzerejét a soroksári Duna-ág tisztavízű holtágának köszönhetette. A kényelmes és kellemes haraszti strand megtelt pestiekkal és kirándulókkal. A színezett képeslap a budapesti Vasúti Levelezőlapárusítás kedvelt kiadványa volt.

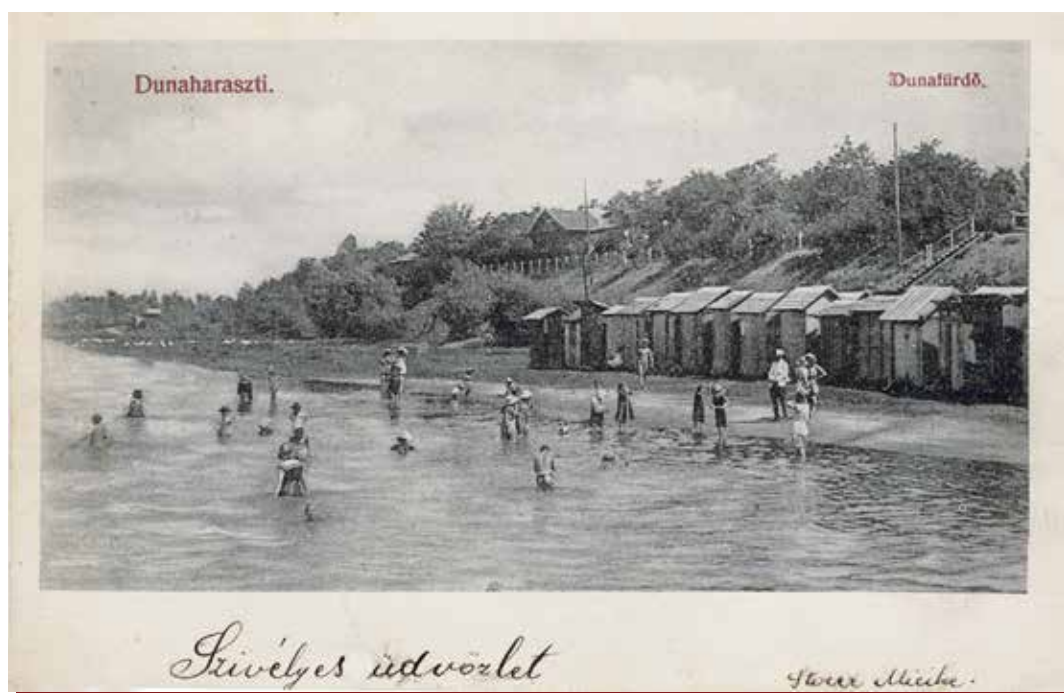

80.

A Haraszti Szépítő Egyesület 1894-ben elfogadott Alapszabálya szerint a Duna-part gazdája lett. Tagjai gondoskodtak a strand fejlesztéséről, tisztántartásáról. Az egymás után beérkező vonatok elárasztották a Szépítő Egyesület strandját fürdőzőkkel.

81.

A hajdani fotográfusok kedvenc témája a Kis-Duna szabadstrandja a fürdőházak sorával. A kép felső részén láthatók az „Újharaszti” nyaralótelep épületei és a strandhoz vezető lépcsősor. 1916-ban ezen a képeslapon küldte szívélyes üdvözetét Budapestre a dunaharaszti strandfürdőből Storcz Micike.

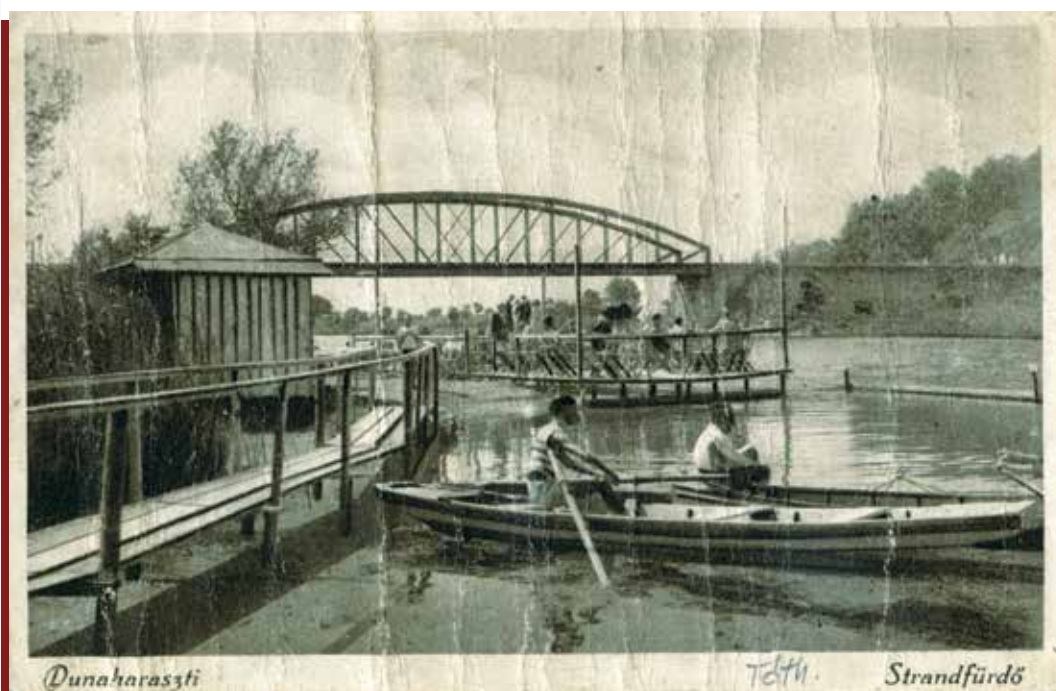
A Dunaharaszti Széplítő Egyesület strandfürdője

82.

A Széplítő Egyesület által bérelt Duna-parti strand a kabinokkal és a homokos parttal, fürdőzőkkel. Ez a fürdő a Helyi Érdekű Vasútállomás közvetlen közelében várta a nyaralók százait, akik itt élvezték a meleg napsugarakat és a kellemesen hűs hullámokat.

83.

Dunaharaszti másik közkedvelt fürdőjét Tóth István 1923-ban alapította a Kis-Dunán átívelő vashíd mellett. A Rákóczi-strandfürdő 1200 fürdőző fogadására alkalmasan nyitotta meg kapuit szép sétánnyal, motoros- és bérceónakkal, csónakházzal, vendéglővel berendezve. Monostory György budapesti nyomdája 1925-ben jelentette meg ezt a képeslapot.

Dunaharaszti

Tóth.

Strandfürdő

84.

A Rákóczi-strandfürdőn Dunára néző kitűnő konyha is működött kerthelyiséggel, étteremmel, teraszos táncteremmel.

85.

A Rákóczi-strand Szigetszentmiklós felől fényképezve. Jobboldalon a vasúti töltés alatt Tóth István tulajdonos bérelhető „weekende-házai” láthatók.

„Haraszi községet a Duna mellett szerencsés fekvése szinte predesztinálja arra, hogy a fővárosiak kedvelt nyaraló- és fürdőhelye legyen. Előmozdítja ezt lakosságának példás rendszeretete, tisztasága, szorgalma, békés természete, az élelmiszerek könnyű beszerezhetősége és a község minden tekintetben példás vezetése és gondozása.” – írta egy hajdani kiadvány községünkről.

Dunaharaszti

Tóth István-féle (Rákóczi-strandfürdő)

Dunaharaszti

Strandfürdő

86.

Szintén Szigetszentmiklós felől látható Tóth István vendéglője és strandja Monostory György képeslapján, melyet a haraszti Hangya Szövetkezet adott ki. Manapság a népszerű nyaralóhelynek sajnos már nyomait sem látni a csónakház környékén.

87.

A Rákóczi-fürdőtelep madártávlati képe sejteni engedi a strandfürdő természeti szépségeiben gazdag környékét, és megmutatja azokat a lehetőségeket, melyek kellemessé tették az ott tartózkodást. Nyújtókorlát, tornaszerek, egyéb eszközök és homokstrand szegélyezték a gazdagon befásított sétányt. Egy újonnan kialakított tenispálya is edzette a versenyzőket. Közkedvelt volt a strand mögött elterülő halastó is.

Dunaharaszti

Rákóczi strand

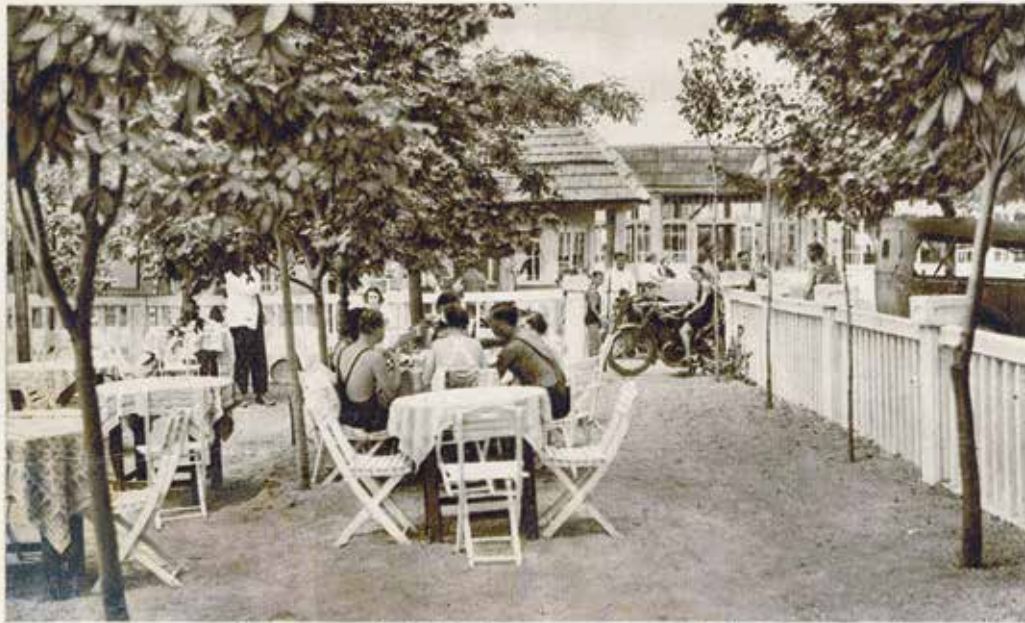
88.

Még a 30-as években is a szemnek kedves, népszerű hely volt a fürdőtelep, mögötte a hajóállomással és a csónakház evezős csónakjaival. Helyben kabinokat, fürdőruhákat is lehetett bérelni és vásárolni.

89.

A fotósok kedvenc helyszíne, Tóth István strandfürdője a miklósi part felől fényképezve. A Kis-Duna mindkét oldalán fürdőzők százai élvezték a nyári vakációt.

Dunaharaszti. Tóth-féle strand a vendéglővel.

90.

Híres volt a Tóth-féle strand vendéglője, panziója, mely napi négyszeri étkezést is kínált, menürendszeres magyar konyhai finomságokkal, frissen csapolt sörökkel, kitűnő borokkal és előzékeny kiszolgálással.

A Karinger nyomda levelezőlapja 1935-ben került postázásra.

91.

A 30-as években a Rákóczi-strand fürdőzőit és csónakázóit mutatja közelről ez a fénykép. Hátterben a HÉV vonal vashídja látható.

92.

Dunaharaszti közkedvelt és nagy számban látogatott strandrészei láthatók ezen a képeslapon. A felső képen a Szépítő Egyesület fürdőtelepe, az alsó képen a Tóthstrand fürdőzőkkel.

Strandrészlet.

Dunaharaszti. Strandrészlet.

93.

Ezen a dunai tájképen a felső sorban a vashíd, jobbra Tóth István Rákóczi-strandja látható. Az alsó sorban a Haraszti Úszó Egylet fürdőhelye, jobbra pedig a holtágon átívelő fahíd csónakázókkal.

Duna-híd

Rákóczi-strand

Úszó-strand

Dunaharaszti

Dunaparti részlet

Dunaharaszti. Rákóczi-strand.

94.

Tóth István strandján 200 kabin várta a fürdőzőket, bérelhető csónakok, Dunára néző kitűnő konyha és híres teraszos étterem kerthelyiséggel, amely nyaranta mindig zsúfolásig megtelt.

HME-strand

Dunaharaszti

95.

A Ráckeve felé folyó Kis-Duna partján, a Szigetcsúcson a zártkörű Haraszti Úszó Egylet strandja működött, ahol piros-feke-te egyenruhában sportoltak a H.U.E. úszói, vízilabdázói, teniszezói és kosárlabdázói. A Barasits nyomda képeslapja 1941-ben került sokszorosításra.

96.

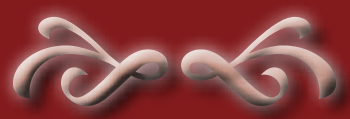
Tóth István vendéglője közelről fényképezve, szinte belátni a víz fölötti teraszon lévő étterembe, alatta pedig csónakázók mosolyognak a fényképezőgéphez.

97.

A Tóth-strand finomhomokos partján napozók és fürdőzők láthatók a képen a Dunaharaszti vashíd bal partján.

A 30-as és a 40-es évek elején a budapesti Karinger nyomda képeslapjai országszerte népszerűsítették a haraszti strandokat.

Utcák, terek, emberek

98.

A község egyik legrégebbi képeslapja, melyet Bécsben adtak ki a Diehlgasse 47. alatt. A múlt század elején készült felvételen az akkori Fő utca tipikus falusi házaival, az iparosok utcára nyíló boltjaival. Középen a régi Községháza épülete, mely 1907-ig itt működött, a két ablak között a hirdetménydobozzal. Mellette Havasiék kovácsműhelye és a Gerber család borbélyüzlete látható. Háttérben az újonnan készült római katolikus templom tornya.

99.

Az 1900-as évek eleji fotográfián a HÉV sínek melletti felső megállóhely, a Zimonyi út egy részével, ami később Fő utca lett, manapság Soroksári út. A Gläser-vendéglőtől néhány háznyi-
 ra délre állt a korábbi években Marek Gáspár vendéglője.

100.

A valamikori Zimonyi út kiszélesedő szakaszán, a mai Mindszenty és Erzsébet utca közötti
 rész volt hajdanán a Corso. A fás, virágos sétányon vendéglők, kávézók, cukrászdák várták az
 üdülőket. 1909-ben kapta meg Dr. Bartal Antal nevét, aki az egykori Szépitészeti Egyesület első
 vezetője is volt.

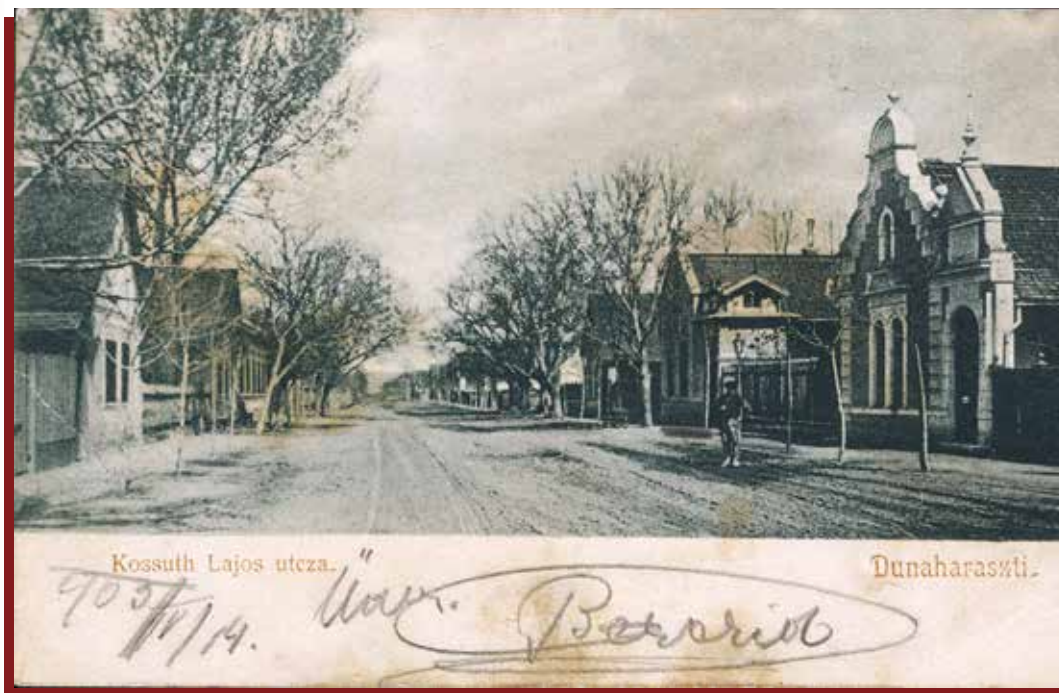
101.

A MÁV vasútvonal megépülése után megkezdődtek a parcellázások a mai Rákóczi-ligeti részen. 1910-re a szőlőskertek helyén már 12 utca létesült, és kezdetben önálló településként működött. Ezen a Magyar Fénynyomdai Részvénytársasági képeslapon hirdette Békési József budapesti irodáját, ahol a legszebb ház és villatelkeket, szőlőskerteket árulta a dunaharaszti Rákóczi-ligeten.

102.

Rákóczi-ligeti életkép a századelőről, ahol már akkor tenispálya épült. Az Alkotmány utcai részlet a mai Táncsics Mihály utcát mutatja 1906-os dátummal.

103.

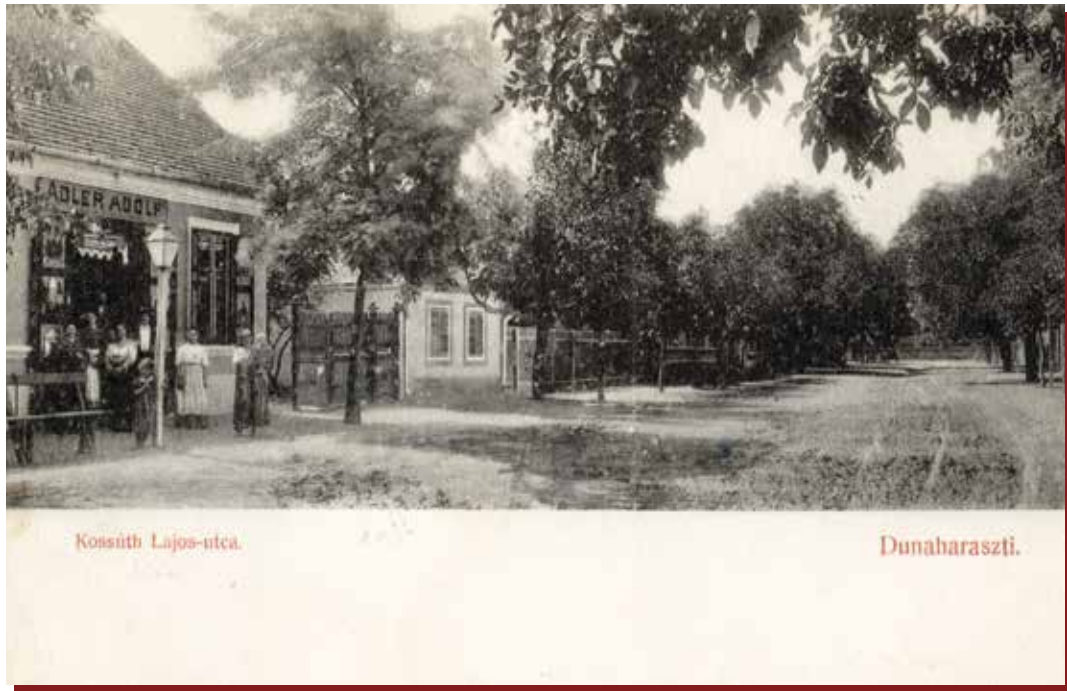
A Kossuth Lajos utca az „Újharaszti” üdülőtelep egyik legszebb és leggyakrabban fotografált útja volt úri házaival, nyaralóival, villáival.

104.

A Kossuth Lajos utca, az Erzsébet és a mai Mindszenty utca közötti részen, az 1916-ra jobb oldalán kiépült villasorral, amelyet többségében nyáron használtak. Már látható az utcában felállított villanyoszlopos áramszolgáltatás.

Az üdvözlőlapot a dunaharaszti Hangya Fogyasztási Szövetkezet jelentette meg.

105.

Az elsőként kialakított utcák egyike volt a Kossuth utca. Az Erzsébet utcától az elején több iparos nyitott kocsmát, pék- és csemegeboltot, akik főleg a nyaralókat szolgálták ki termékekkel.

Adler Adolf fűszerüzlet-tulajdonos saját kiadású képeslapokon hirdette boltját.

106.

Adler Adolf fűszerüzlete látható a képen az előzőhöz hasonlóan, de közelebbi felvételen a fényképezőgépbe néző alkalmazottakkal és vásárlókkal.

107.

Üdvözlét Harasztról 1902-ből, a Kossuth Lajos utcából. Az Erzsébet utca felől baloldalon még a régi nádtetős parasztházak sorakoznak, míg a másik oldalon a budapesti polgárok nyaralói.

108.

1901-ben került postázásra még csak „Haraszti” névvel az Erzsébet utca felől fényképezett Kossuth utca eleje.

A képeslapot a neves budapesti fotográfus és kiadó, Divald Károly készítette.

109.

Egy későbbi felvétel szinte ugyanott. A házak ugyanazok, a fák lombosabbra nőttek, de már állnak a villanypóznák az utcában.

A képeslapot Monostory György, az egyik leghíresebb budapesti képeslapkiadó készítette.

110.

A 20-as évek végi Kossuth Lajos utca. Széles, egyenes fasorral szegélyezett, ahonnan már javarészt eltűntek a falusi porták, és szép, modern villaszerű családi házak épültek.

A felvételen a régi Davida Miklós utcától fölfelé, Soroksár irányába látjuk a még földes, de sarki villanyvilágítással kiépült felsőfalusi utcát, melyről a képet a Dunaharaszti Szépitő Egyesület adta ki a budapesti Pallas nyomdában, 1928-ban.

111.

Hromadka János vendéglője a századelőről az Alkotmány utca 2-ben. Unokája, Szántó István tette híressé és virágzóvá a vendéglőt, 1936-ban egy nagy táncterem hozzáépítésével, gazdag kulturális programokkal.

A felvételt Magyar Imre fényképész készítette 1906 tájékán.

112.

A Hromadka-vendéglő a Rákóczi-ligeten az Alsónémedi út felől fényképezve.

113.

Hromadka János neves vendéglője, előtérben lovas szekerekkel. Mögötte a régi vasútállomás. A hajdani épület a mai József Attila Művelődési Ház. Ezt a képes levelezőlapot Fösvény József Rákóczi-ligeti fűszerüzletében lehetett megvásárolni, és a Rákóczi-ligeti Polgári Társas Kör pecsétjével postázták.

114.

Jellegzetes fűszerüzlet a '910-es években a fotógépbe néző utcabeliekkel, akikről a helybeli Kulikov J. Nándor készített fényképet. Valószínűleg ez a szövetkezeti bolt volt az elődje a Hangya Szövetkezetnek a Fő úton.

Casínó és vendéglő. *Heves Helyek!* 1902. évi
 Dunaharaszti.
 Aham reménykedek, hogy a városát jól sikerültek
 műveltek Tanya és Jókaiék, Lajosházi

115.

A Fő utca és az Erzsébet utca sarkán, a szigeti lejáróval szemben működött a Simon-féle vendéglő. Helyiségében alakult meg később a Nemzeti Kaszinó.

116.

A vendéglő és a kaszinó kerthelyisége a Corsó elején. Mulatságaival, zene- és táncestélyeivel, felolvasó estjeivel vonzotta a művelt társaságot.

Simon-féle vendéglő a corsónál *Üdözlét Harasztiból!*
 eljegyzésekkel üdözlét Jánosberger Péter
 város erdőmérője 1887. október 19. napján

117.

A Simon-vendéglő 1926-ban Matheisz Gyula birtokába került, akit az 1. világháborúban, az orosz fronton fej- és karlövés ért, hadirokkantként kapta meg a vendéglő működtetését. Az 50-es években gázcsere-telep, majd műszaki bolt lett. A mai épületében üzlethelyiségek működnek.

118.

Sok tulajdonos kért fel fotográfust üzlete népszerűsítésére, és adott ki erről képes levelezőlapot. Muszil János fűszerkereskedését ábrázolja ez a fénykép 1914-ből, melyet a Magyar Fénynyomdai Részvénytársaság készített Budapesten.

119.

A Dunaharaszti Cementáru és Mészhomok Téglagyár Rt. a falu egyik legnagyobb ipari létesítménye volt 1905-től a vasútállomás mellett. 89 munkást foglalkoztatott. A környék homok- és sódernyersanyagát bányászták ki, és az új parcellák és nyaralók épületeihez fehértéglát és cementárut szállítottak.

120.

Kardos és Mészáros István 1909-ben hozták létre a Rákóczi-liget legnagyobb ruhaipari üzemét. Időszakonként 100-120 embert is foglalkoztattak, elsősorban hadi megrendelésre dolgoztak. Mészáros István halála után felesége vette át a ruhagyár működtetését, 1930-ban Budapestre helyezte át üzemét, az épületet pedig a Református Egyháznak adta el.

121.

Békési József vállalkozó 1905-ben megszerezte Földváry László csődbe ment szőlészetét, és lakóházak részére felparcellázta. 1906-ban, Rákóczi hamvainak hazahozatalakor nevezte el a területet Rákóczi-ligetnek, ahol gombamód nőttek ki az újszerű családi házak.

122.

A Rákóczi-ligeti Kertegyesületi tagság oroszlánrészt vállalt a MÁV állomás, a ligeti iskola felépítése, a vasúti aluljáró és sorompó létesítésében. Fő célja azonban a kertkultúra, a sport fejlesztése, kulturális előadások szervezése, a közegészségügy és a jólét fejlesztése volt. 1913-ban postázták a Kertegyesület otthonáról, nyári színházáról készült felvételt, mely Kulikov fényképész által kiadott képeslapon látható.

HOLLÓS-VILLA. Dunaharaszti,
Rákóczi-liget.

123.

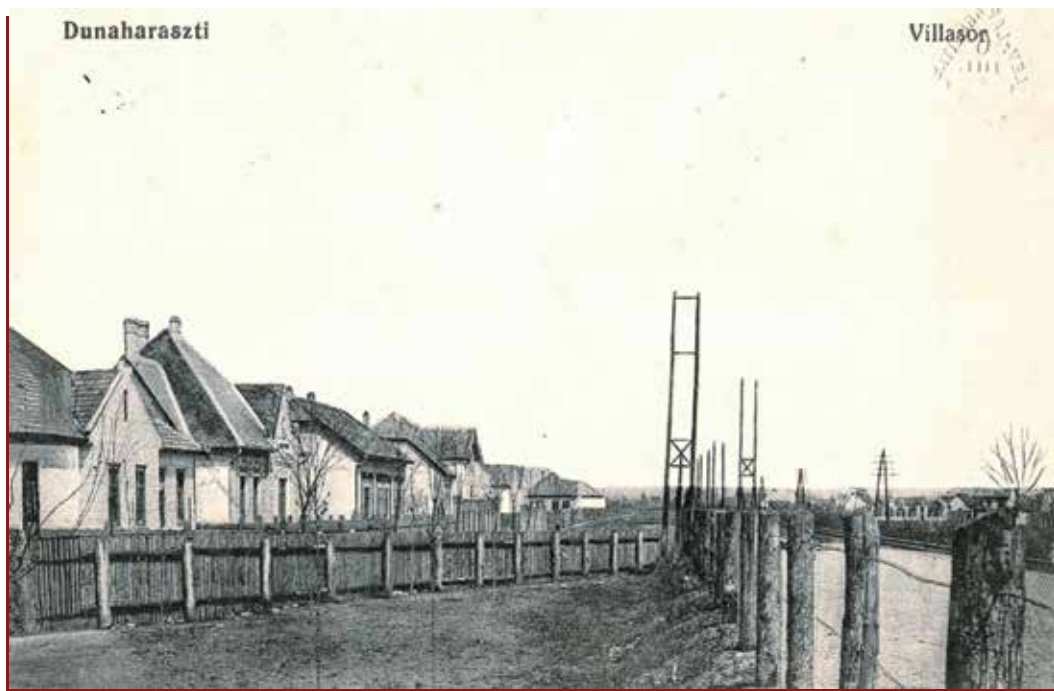
A Hollós-villa idősebbek emlékezete szerint a Rákóczi-ligeten állt. Ma már nem található.

124.

1910-re a felparcellázott Rákóczi-liget nagy része beépült és fásításra került. Az ide betelepülő emberek nem csak szép házakat építettek, hanem szociális, kulturális és társasági életüket is sajátos arculattal szervezték meg.

Magyar Imre fényképész Budapest, Hungária körüti műhelyében készült ez a felvétel az épülő ligeti házakról.

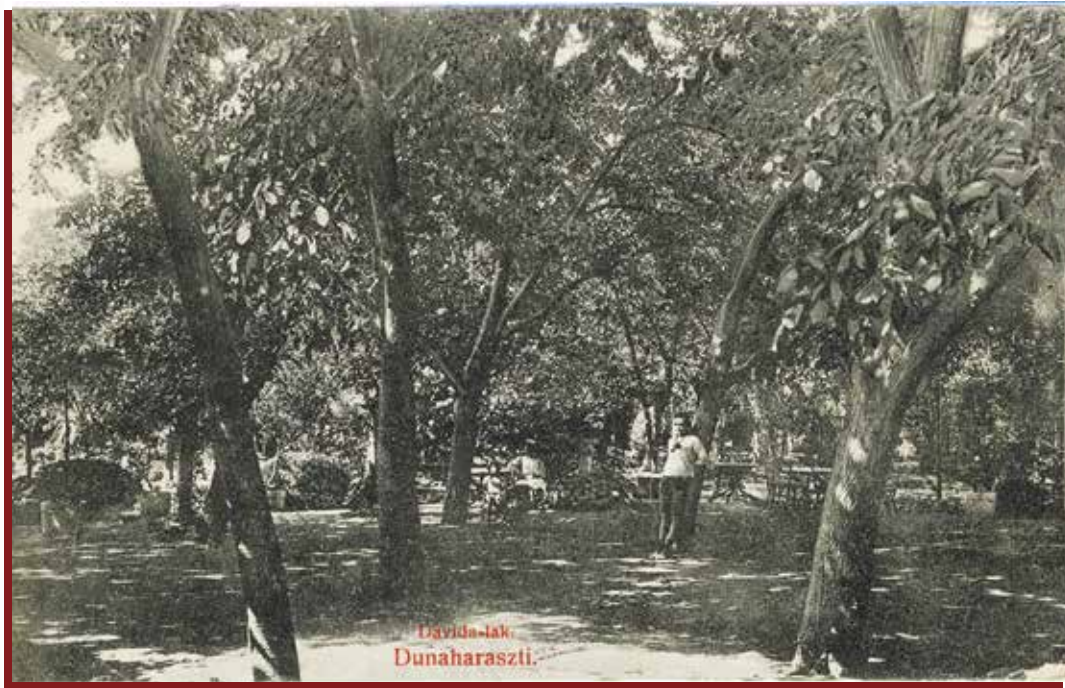
125.

Villasor a Rákóczi-ligeten az 1910-es évek közepén. Temesvárra címezték 1915-ben ezt a haraszti üdvözlőlapot.

126.

Az Alsónémedi út eleje még csak néhány házzal és földes úttal 1916-ból.

127.

Dr. Davida Miklós több mint 25 éven keresztül volt a község orvosa, de egyben Haraszti leg-harcosabb környezetvédője is. Képviselő-testületi tagként komoly küzdelmet folytatott a falu tisztaságáért.

1922-ben Wieland Pál vásárolta meg a kertet az épülettel együtt saját részére. A képeslapon látható gondozott kert a mai Mindszenty utcában a Bárka Alapítvány műhelyének helyén volt.

128.

Davida Miklós több egyesületben is vezetőségi tagként aktív tevékenységet folytatott. Jelentős adománnyal alapítványt hozott létre tűzoltótorony létrehozására.

129.

A Davida-lak kertrészlete 1913-ból. Saját házával, gyönyörű kertjével példaértékű mintát mutatott a község szépítésére, fejlesztésére. Dr. Davida Miklós halála után a mai Mindszenty utcát nevezték el róla.

130.

Az 1920-as évek Erzsébet utcája. Az „Újharaszi” üdülőttelep déli zárója, szemben vele volt a Dunához vezető szigeti lejáró. Itt kezdődött a Corsó, és 1927-ben itt avatták fel a Hősök szobrát. A Hangya Fogyasztási Szövetkezet képeslapját 1926-ban egy itt nyaraló vendég adta föl Makóra.

131.

A felsőfalusi üdülőtelep legszebb villája Reisenleitner Pál tulajdona volt, amely még most is áll a Kossuth Lajos utcában.

132.

A sokszor és sokat fényképezett Hegyi Lajos utca egy más perspektívából fotografálva egy 1928-as kiadású képes levelezőlapon, melyet Monostory György budapesti kiadó jelentetett meg Karinger felvétele alapján.

133.

A Hegyi Lajos utca az előző század fordulóján. Az itt nyaraló módos polgárok villákat építettek a mai Apponyi és Kossuth Lajos utcákban. Ez a két legszebb villaépület, melyek még mai is láthatók a valamikori boldog békeidőkből, a Kölber és a Reisenleitner családoké voltak hajdanán.

134.

A Harasztiin nyaraló Kölber és Reisenleitner családok országosan is ismert família voltak, hiszen értékkeremtő mesterek és művészek kerültek ki tagjaik sorából. Villáikról és a hajdani Hegyi Lajos utcából egy vasúti levelezőlap árusításból származó üdvözlőlapot küldtek Dunaharasztiól Békéscsabára.

135.

A Kossuth Lajos utca felől fényképezett Hegyi Lajos utca – a képslapon – felirattal, 1913-as dátummal feladva.

136.

Ugyanaz az utcarészlet felirat nélkül. Balra rajta a hajdani Kölber villa, amit Kölber Jakab 1909-ben építtetett. Sok idősebb haraszti Rudnay villaként ismeri.

Danóharaszti.

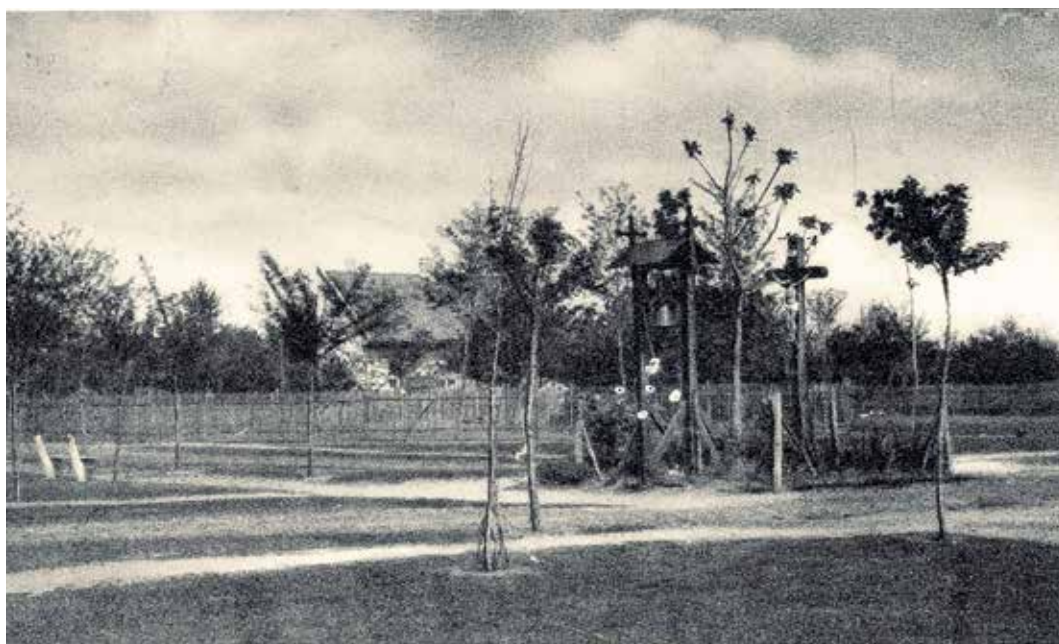
Fő-út.

137.

A még földes Fő utca Budapest felé eső északi része. Bal oldalon a fák után látszódik a régi Davida Miklós utca sarkán lévő kőkereszt, mely még ma is áll a Mindszenty utca sarkán. Messze távolban halványan látható a katolikus templom tornya. A Fő utca még sáros, csak 1932-ben kapott a Némedi úttal együtt kerámit burkolatot.

138.

A Tulipán tér a Rákóczi-liget központi tere volt a Forstner vendéglő előtt. 1906-ban kapta a nevét Szabadság térként, de a köznyelv mindig Tulipán térként tartotta számon. 1991-ben lett hivatalossá ez az elnevezése. A képe slapon közepén látható az útkereszt a haranglábbal.

Danóharaszti.

Rákóczi-liget, — Tulipán-tér.

139.

A Kossuth Lajos utca jobb oldali elejének látképe az Erzsébet utca felől 1927-ből.
A Hangya Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezet által kiadott képeslap Monostory György
budapesti nyomdájában készült.

140.

A Kossuth utca fotója szép rendezett házaival, báméskodó gyerekekkel 1927-ből.

141.

Az 1930-as évekbeli Fő utca a szigeti lejáróval. Balra a HÉV sínek, szemben a jobb sarokban látható a még itt álló Hősök szobra.

142.

A Fő utca az Alsófalu felé. A jobb oldalon, az első házon a két ablak után üzletajtó, ahol Beder-náné hadiözvegy trafikja volt. A házak sora után magasodik a katolikus templom tornya.

143.

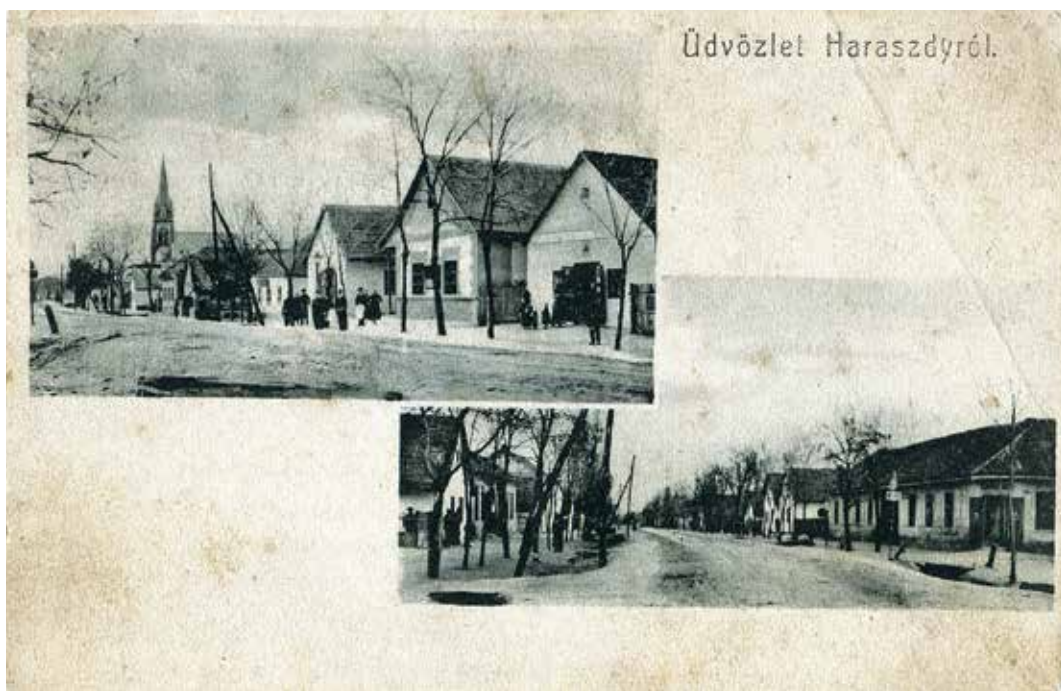
A Fő utca immár a 40-es évek fotóján. A dús lombú fák eltakarják a két oldalon álló házakat. Csak a templom tornya emelkedik a fák fölé. A jobb és a baloldalon lévő villanyoszlopok már állnak, az út fölött közepén villanylámpa lóg.

144.

Egy szép kis villa a 30-as évekből, a Templom utca végéről a Fő út felé menet.

Mozaik képeslapok

145.

Haraszdyról írták a múlt század elején az üdvözlétet. A Dunaharaszti elnevezés már hivatalos, de még igen szokatlan volt. A falu régi Fő utcáját fotózta le a fényképész az Alsónémedi elágazás felől, a jobb és a bal oldalt. Az alsó képen a sarkon a hajdani Dáninger vendéglő látható, mely nagy hátsó udvarral, istállóval rendelkezett a lovak és a kocsik részére.

Iskola és templom

Üdözlői Dunaharasztiútról.

Park sanatorium

Plébánia, elemi iskola, kántorlakás és az új katolikus templom a lap felső felében, alul pedig Tamássyné Park-sanatóriuma és Vízgyógyászati műintézete a hajdani földesúri kastélyban.

147.

A Szigeten halászos házak a dús fák árnyékában, ahol mára családi házak sora áll. Lejjebb a HÉV állomás villanyos vonattal. A Novitas kiadó 1920-as képeslapja.

Dunaharaszti — Sziget

Állomás

148.

A Dunaharaszti Szépítő Egyesület strandja madártávlatból a kabinsorral, háttérben a komppal, mely a Dunán át lovaskocsikat is szállított. Alul a Fő utca a régi Község házával.

Duna-Haraszti — Fürdő a Dunaparton

Község háza és templom

149.

A MÁV állomás épülete, tőle jobbra a HÉV állomás, középen a falusi templom fotója látható. A képeslap alsó sorában a Rákóczi-strand csónakázókkal különböző perspektívából fényképezve.

MÁV. állomás

HÉV. állomás

Strandfürdő

Dunaharaszti

Strandfürdő

Polgári iskola
DUNAHARASZTI

Hangya fogy. szövetkezet
19. udvar volt a hátsó

150.

A Községháza és jobb szárnyában a polgári iskola termei. Alul a Hangya Fogyasztási Szövetkezet, ami a Fő úton, a mai Club 19 étterem helyén volt. A bolt ajtajában a vezető, Meissburger bácsi a fiával látható 1922-ből. Később zöldséges üzlet lett, majd pedig a Pepita vendéglő működött az épületben.

151.

Tilly bácsi népszerű Erzsébet mozgója a legsikeresebb filmeket vetítette mozijában a 20-as 30-as években. Később Béke mozi lett belőle. A hajdani épület még most is jobb sorsára vár az Erzsébet utcában. A kép jobb oldalán a Rákóczi-ligeti elemi iskola Baglyos épülete látható, alatta a Fő utca hazafelé ballagó iskolásokkal.

Mozi

Iskola

Útcapánászat

Dunaharaszti

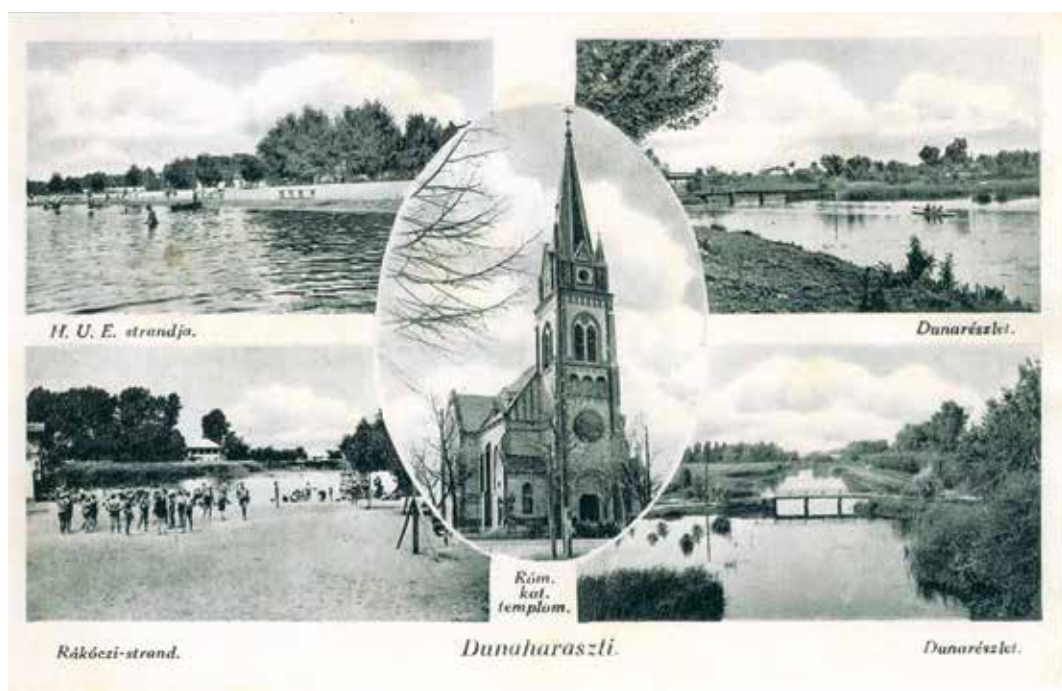

152.

A ligeti katolikus templom igen ritka fotóinak egyike balra, mellette a Községháza a polgári iskolával. Alul pedig „Újharaszti” két legszebb utcája a Felsőfaluban, a Hegyi Gyula és a Kosuth Lajos utcák Monostory György 1937-es felvételén.

153.

A Haraszti Úszó Egyesület strandja a Szigetcsúcs mellett, alatta a HÉV hídnál lévő Rákóczi-strand. A középső képen a falusi templom. Jobbra pedig a holtág két fahídja látható, a H.U.E. hídja és a faátjáró a Szigetre, mely erős szerkezetű volt. Itt hordták a gazdák lovaskocsikkal a kijelölt szérűskertbe a cséplés után a szalmát.

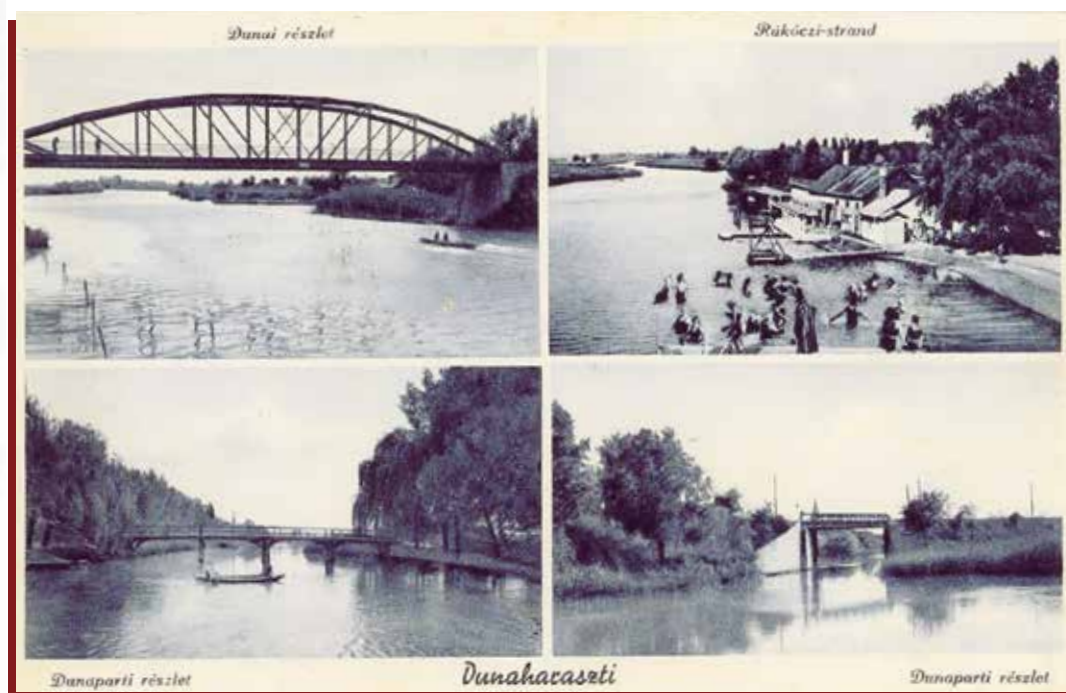
154.

Egy útkeresztet, egy villaházat, a Hitelszövetkezet épületét és a Szántó-vendéglőt is rázsúfolta a kiadó erre a képeslapra. Jobb sarokban még az Erzsébet-mozgó is látható, mely nagysikerű filmjei előtt burleszket és magyar hangos híradót is vetített nézőinek. De középen tévesen tüntette fel, hogy az evangélikus templom látható, mert ez a kép a Rákóczi-ligeti Szent Imre Katolikus Templomot ábrázolja.

A képeslap Viski Ilona kiadása.

155.

Szépséges Dunánk, amit igen gyakran jelentettek meg üdvözlőlapon, mert a nyaralók és üdülővendégek paradicsoma volt lusta, hús vízével. Az íves beton HÉV híd alatt a H.U.E. fahíd, jobbra a holtági kishíd látható. A felső, jobb oldali kép Tóth István minden igényt kielégítő, népszerű strandfürdőjét mutatja.

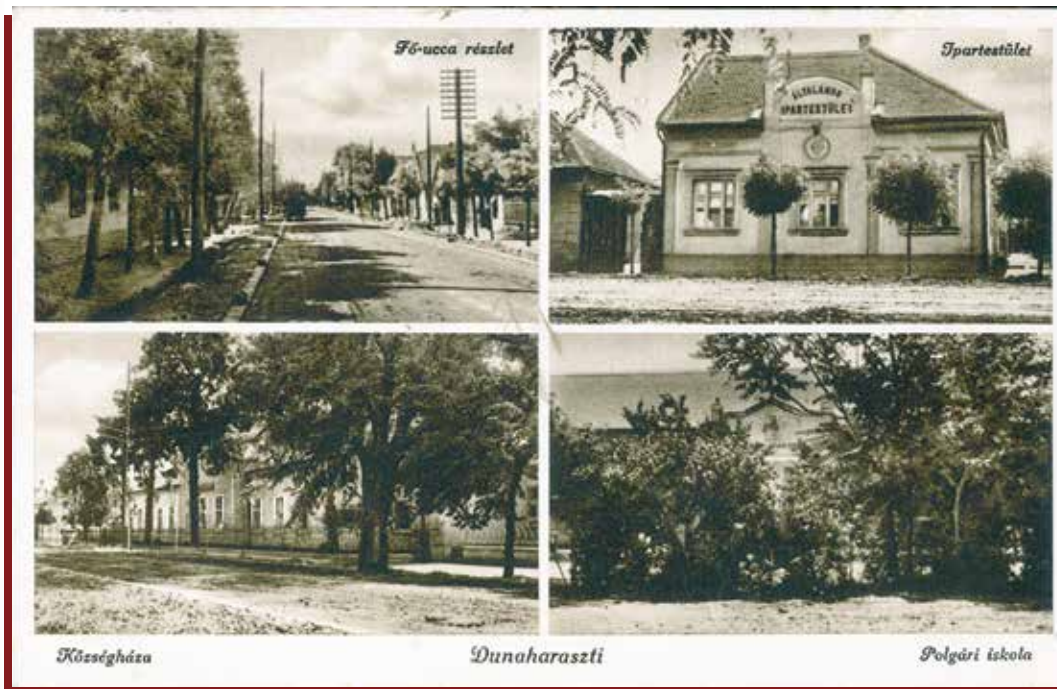
156.

Dunarészlet, a Stöckl üzletház a Fő utcán, mely később papír- és írószer üzlet lett. Mellette Szekeresék hentesüzlete, majd a Némedi út sarkán a Dáninger vendéglő. A Községháza udvarából nyíló polgári iskola tornaterme látható a jobb felső sarokban, ami a mai Hunyadi János Általános Iskola felső tagozatának épületében működött.

157.

Kilenc kicsi képet zsúfoltak erre a képeslapra, amelyen HÉV szerelvény, villaépületek, a katolikus templom, a ligeti Baglyos iskola és a Hősök tere is helyet kapott. Érdekesség a HÉV parklépcső két fotója, mely a Dunához a Szigetre vezetett. Ma már sajnos ez sincs meg.

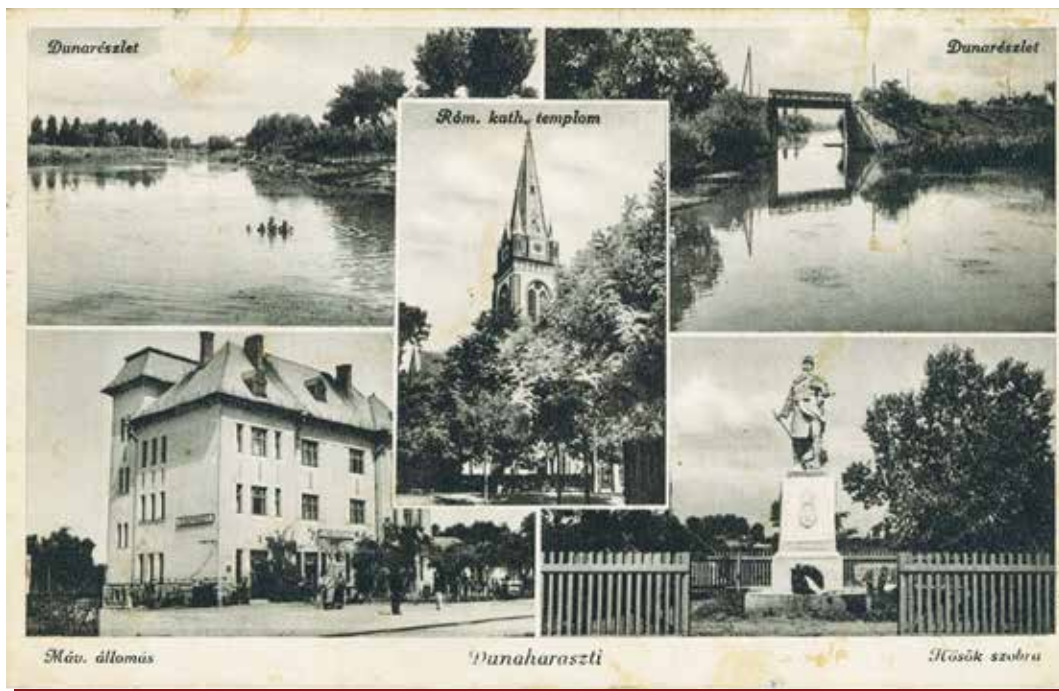
158.

A Fő utcai részlet mellett az 1933-ban megépített Ipartestületi Székház képe látható, bár modernizálva, de ma még áll a Városháza mellett az Iparos utca sarkán. A képeslap alsó sora a 30-as évek végi Község-házát és a nagyra nőtt fák takarásában a polgári iskola épületét mutatja.

159.

A 30-as évek tipikus haraszti fotói ismétlődnek ezen a képeslapon is. Alul variációként a HÉV állomás és az új MÁV állomás épületének képe látható.

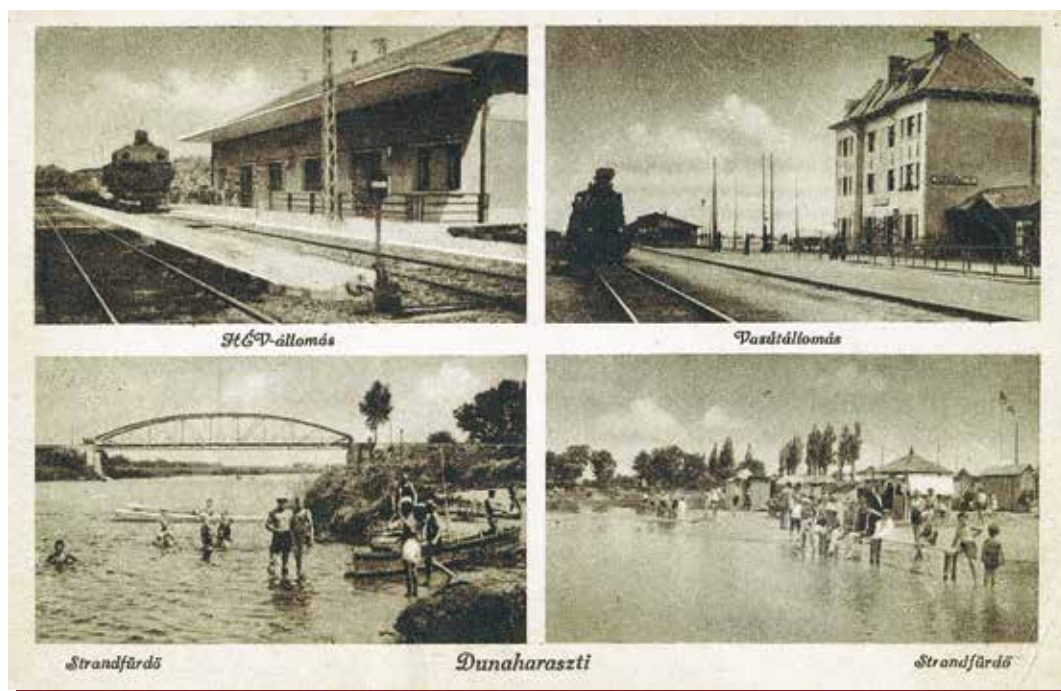

160.

Az 1936-os kiadású mozaikképeslap jobb alsó kockájába szerkesztették a Hősök emlékművét, ami ekkor még a Fő úton a szigeti lejárónál állt régi talapzatán az 1. világháborúban elesett hősök nevével.

161.

A HÉV állomás épületének immár modernizált változata látható ezen a képeslapon, mellette a MÁV épület, az alsó sorban pedig Tóth István strandfürdője a Duna túlszárnyáról és a Szépitő Egyesület strandja fürdőzők sokaságával.

162.

A felvételek ugyanazok, mint az előző képeslapon, de a bal sarokba a római katolikus templom képe került a Fő utcai részlettel.

Monostory György képeslapját 1938-ban postázták Dunaharaszti-ról egy nagyságos úrleánynak Újdiósgyőrbe.

163.

Községháza, templom, polgári iskola, HÉV állomás és a MÁV állomás épülete. Világosan látszódik, hogy egy-egy fényképet nagyon sokszor felhasználták a képeslapkiadók.

Ez az üdvözlőlap a budapesti Barasits kiadónál jelent meg 1938-ban.

164.

A Kossuth Lajos utca és a Rákóczi-liget egy részlete, a sokfelé ágazó Duna tájképe és közepén a rövid életű ligeti katolikus templom látható.

165.

Bal sarokban a Szent Imre Katolikus Templomot helytelenül ismét evangélikus templomként tüntették fel. Mellette a Baglyos iskola, Hősök szobra, középső sorban HÉV megálló, jobbra a volt Simon-vendéglő már Matheisz vendéglőként megörökítve és a MÁV állomás, valamint Tilly bácsi kedvelt – 1933-tól immár hangosfilmes mozija – fiatalokkal.

166.

A Hősök ligete a 40-es években, a hősi halottak tiszteletére elültetett fákkal és emléktáblákkal, mellette a jobb oldali képen a Turul madár látható, mely a liget észak-nyugati csúcsán kapott helyet. A Turul sajnos a 2. világháborúban eltűnt talapzatáról. A kép alsó sorában ismét a két közkedvelt haraszti strandfürdő látható.

167.

A képeslap a fahidat, a Hősök ligetének emlékművét és az országzászlót, valamint a park egy nagyon szép részletét mutatja be, az alsó sorban két rendezett falusi utcarészlettel. A Karinger kiadó képeslapját 1941-ben küldték Ceglédre.

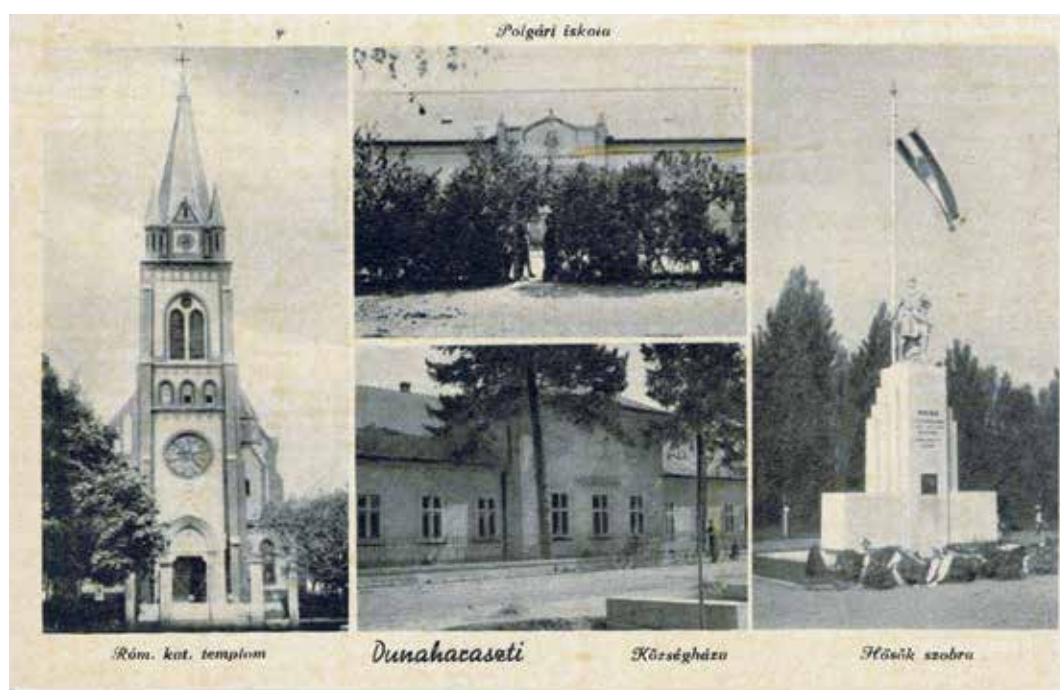

168.

A bal felső sarokban a Kossuth Lajos utca egy részlete látható a sürgöny- és a sokcsigás telefonvezetékes oszloppal. A baloldali házban Wieland Pál fűszerüzlete működött, a sarkon pedig Purczeldné, 1932-től Polgárné péksége. A jobboldali képen a HÉV állomás új épülete, a közepén látható magas vasszerkezetű oszlop tetején a légtalmi szirénával. Az alsó képen az 1. világháború turulmadaras emlékműve látható az 1943-ban postára adott képeslapon.

169.

A római katolikus templom, a polgári iskola épülete, a Községháza és a koszorúkkal körbeölelt Hősi szobor került fel erre az üdvözlőlapra, melyet 1943-ban küldtek Budapestre.

1945 utáni képeslapok

170.

A 60-as évek romantikus Duna-partja a vízen csónakázókkal.

A képeslapot a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat jelentette meg Budapesten, 1964 nyarán.

171.

1960-ban postázták ezt a képeslapot az Amerikai Egyesült Államokba. A harasztiak nosztalgikus érzülettel gondolnak még ma is a kedves – mára már eltűnt – fahídra, mely a HÉV töltés oldalától a holtágon vezetett át a Szigetcsúcsra.

172.

Ezen a fotográfián a felújított fahíd látható. A 60-as években sajnos már nem sokáig állt a víz fölött, de cölöpjei még most is láthatók a dunai holtág vizében.

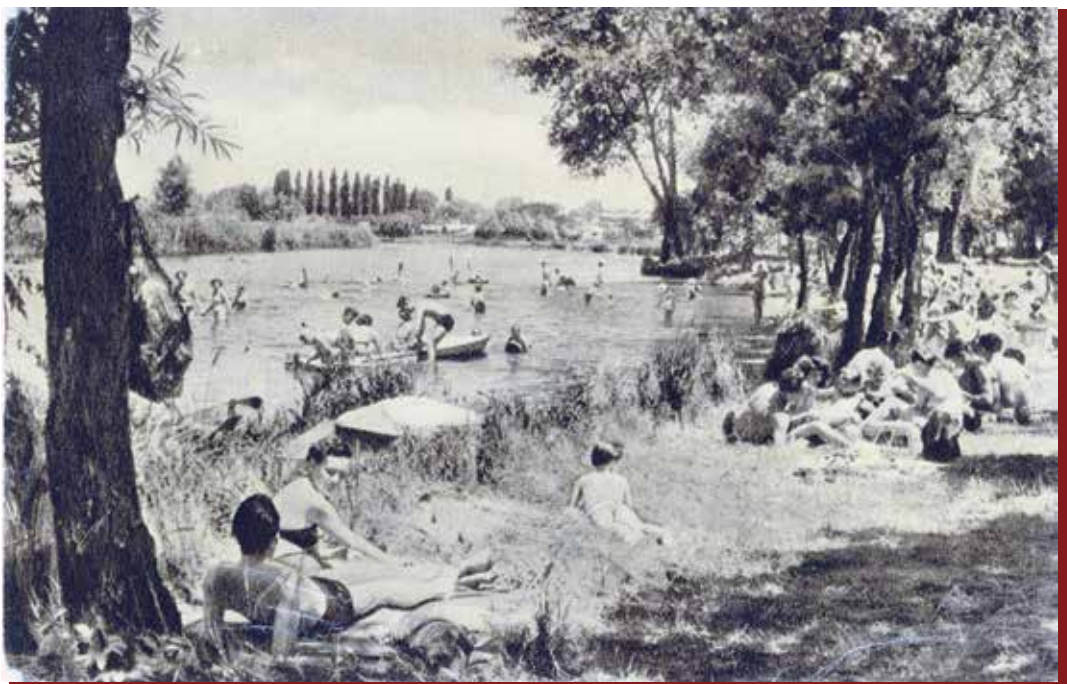
173.

A gyerekek és felnőttek kedvenc helye a Dunán a hajókikötő. Dömsöd felé haladva itt álltak meg a budapesti sétahajók. Fejest is nagyszerűen lehetett ugrálni a hús vízbe a kikötői betonszegély széléről vagy a gombáról.

Ez a képeslap is 1960-ban az USA-beli Bridgeportba lett címezve Vázsonyi József részére.

174.

A 60-as és a 70-es években a Kis-Duna még mindig kedvelt és népszerű strand volt. A fák mögött működött a tenispálya, melyet valamikor a H.U.E. tagsága birtokolt. A strandon Bambit árultak, és szebbnél-szebb személyszállító hajók jártak hétvégeken Dömsöd és Budapest között.

175.

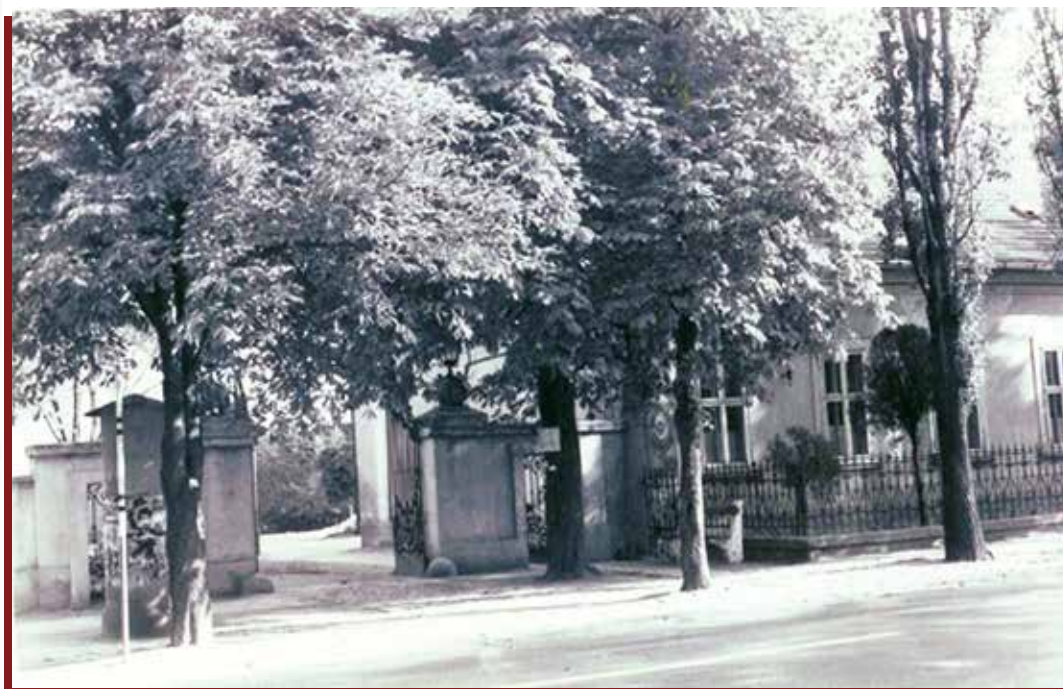
A Laffert-Földváry kastély az 50-es években. Ekkor Község-házaként működött, illetve Tanács-házaként, ahogy a népnyelv hívta.

A képeslapot a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata jelentette meg.

176.

A 70-es években a Tanács-háza a Fő úton. A körülötte lévő fák megnőttek, de a volt kastély még ekkor is elég elhanyagolt állapotban volt.

A képeslapot Balog Dezső fényképész készítette, akinek a műterme Dunaharasztin a Fő út 51-ben volt.

177.

A Rötzer család vendéglőjéről is készült képes levelezőlap. A mai Mindszenty utca elején az egyik legjobb vendéglő hírében állt, élő zenével, tánccal, kiváló ételekkel, csapolt sörrel. Mindenki által ismert neve: Három Grácia. Évekig a DMTK focicsapatának öltözője és törzs-helye volt. Később a 70-es években Dominó vendéglőként működött, és a fiatalok közkedvelt diszkója lett.

178.

A Posztobányi-vendéglő az 50-es években a Fő úton a HÉV állomással szemben, később Rózsakert vendéglő néven vonzotta a vasárnap délutáni sétálókat. A kör alakú beton táncplaccot gyönyörű rózsalugasok keretezték. Hétféveken a zongoránál Blanyár Bandi játszott, hegedűn Kolozsvári Tibi kísérte, miközben a vendégek a tartályokban úszkáló élő halakból készített halászlét és rántott halat fogyasztották.

179.

Dunaharaszti Hitelszövetkezet – hirdeti a felirat – 1946-ból. Az épület azóta is áll, volt már MSZMP székház is, jelenleg a Városi Rendőrőrs épülete.
A felvételt Diós Ágoston dunaharaszti fényképész készítette.

180.

És íme, már a Rózsakert vendéglő még a 60-as években. A kerthelyisége sajnos mára már beépült. Kocsma és mindenféle üzletek sora áll a hajdani szép és látogatott vendéglő helyén.

181.

Dunaharaszti részletek

Az 50-es évek viszonylag rossz minőségű képeslapján fölül a Községháza, baloldalon a Gláser beszálló vendéglő látható, melynek épülete a Fő úton Soroksár felé még ma is áll. Jobb oldalon a Haraszti Úszó Egylet szigetére vezető gyalogos fahíd, mely a tenispályára vezetett.

182.

A monopol helyzetben levő Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat sematikus képeslapja Dunaharasztról. A fotográfiák folyamatosan ismétlődnek, itt közepén a szovjet Hősi emlékmű is helyet kapott.

Dunaharaszti részletek

183.

Az 1964-ben kiadott képeslapon egy Haraszti utcarészletet, a Gláser vendéglőt és a Községháza fényképét nyomtatták ki. A Gláser vendéglő 1869 óta állt fenn Harasztin, és a község legnagyobb és legrégebbi vendéglője volt.

184.

1963-as képeslap a Községházával, jobboldalon a Gláser vendéglő képével. Bal alsó sarokban a volt Hangya Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezet épülete látható a Fő úton, a mai Club19 vendéglő helyén, mely akkor a Földművesszövetkezet kettes számú boltjaként működött.

185.

1958-as kiadású képeslap, melyet Amerikába küldtek üdvözlésként Dunaharasztról. Középen a szovjet Hősi emlékmű látható, mely 1947. május 27-re készült el a nagyállomás előtti téren. Egy tömegsírnak állít emléket, ahol 458 ismeretlen szovjet katonát temettek el.

186.

Ez az üdvözlőlap a Hősök szobrát, a HÉV állomás új épületét, egy Fő úti utcarészletet, a mai Hunyadi János Általános Iskola régi épületét és tornatermét mutatja be az 50-es évekből.

Hősök szobra

Utcarészlet

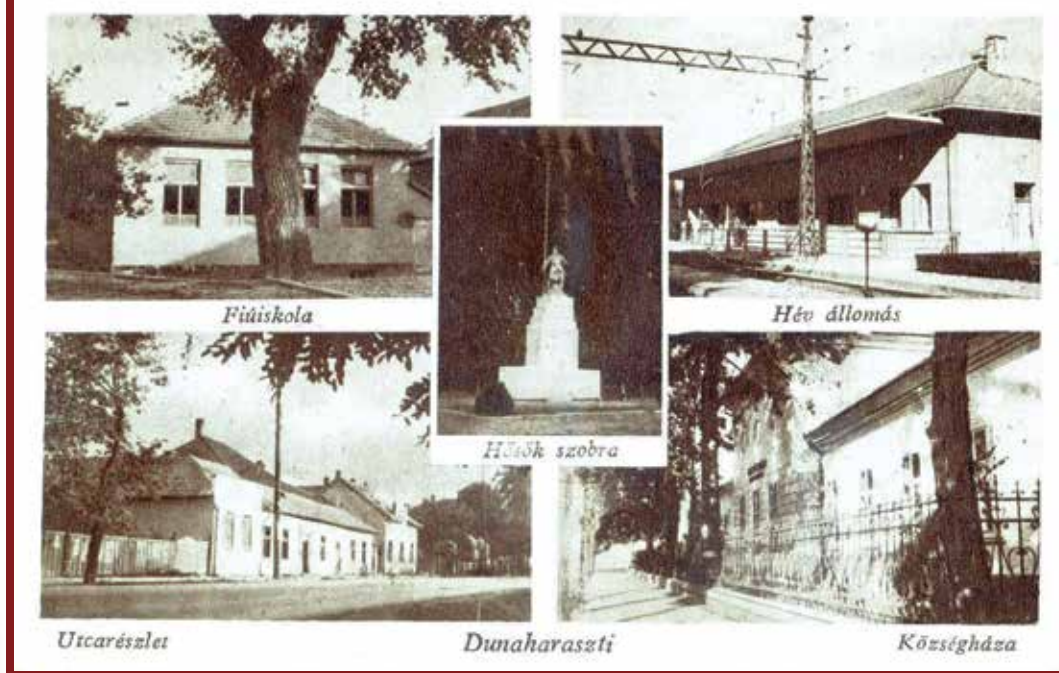

Hév állomás

Fiúiskola

Dunaharaszti

187.

Az Apostol Képeslapkiadó Vállalat üdvözlőlapja ugyanazokkal a fényképekkel.

188.

Mozaikkép 1965-ből. Fent balra a Tanácsháza, lent az udvarában lévő melléképület, melyben régen lakások, zöldséskereszt és egy ideig a rendőrség is működött. Mögötte a tűzoltószertár helyiségei kaptak helyet. A képeslap jobb oldalán a Grácia vendéglő kerthelyisége, alatta a dunai Hókony tájképe.

Urda Éva tanárnő kapta ezt a képeslapot a Salgóbányai úttörőtáborba, ahol dunaharaszti iskolások nyaraltak.

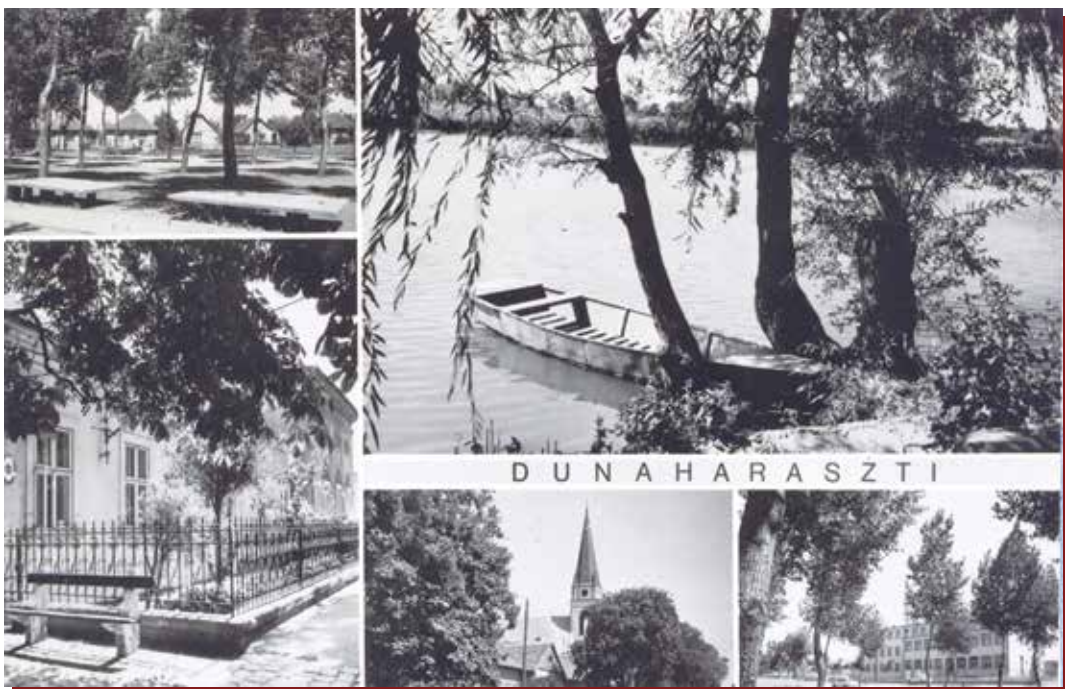

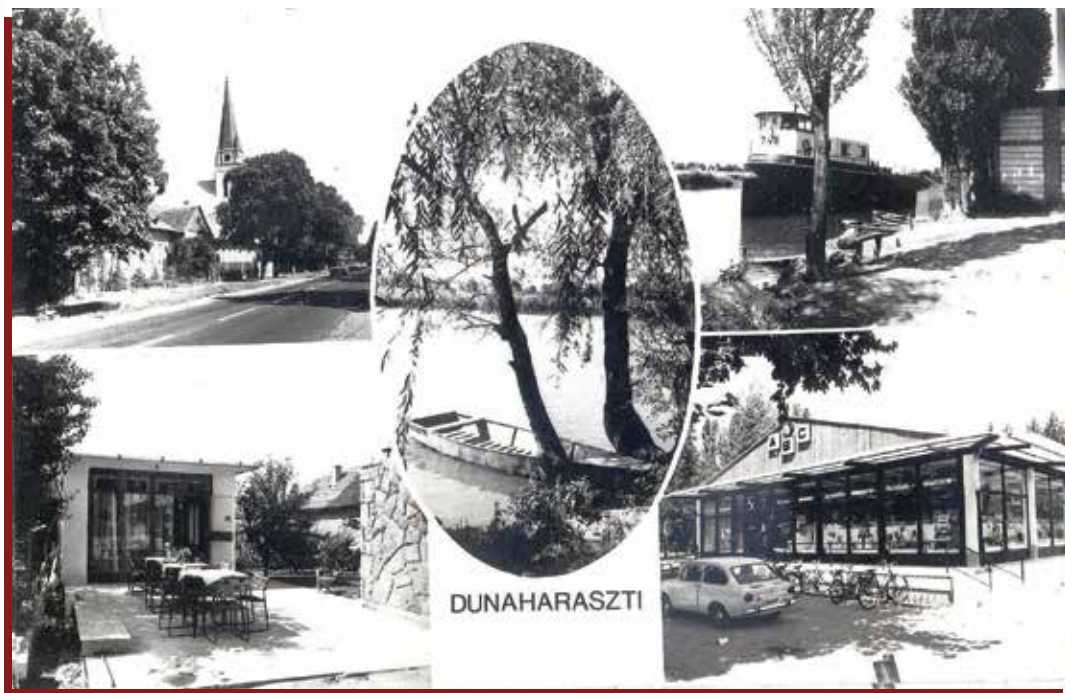
189.

Ezen a mozaikképeslapon is ismert felvételek sorakoznak: hajóállomás, mellette a H.U.E. fahídja, alatta a Rózsakert vendéglő, jobbra pedig a Tanácsháza épülete látható.

190.

Baloldalon felül a régi piacterünk a gimnázium épületével szemben, alatta a Tanácsháza épületének egy részlete. Jobbra egy idilli Duna-kép csónakkal. Alul a katolikus templom tornya és a gimnázium új épülete látható, melyet 1969. szeptember 15-én adtak át a tanulóiifjúságnak.

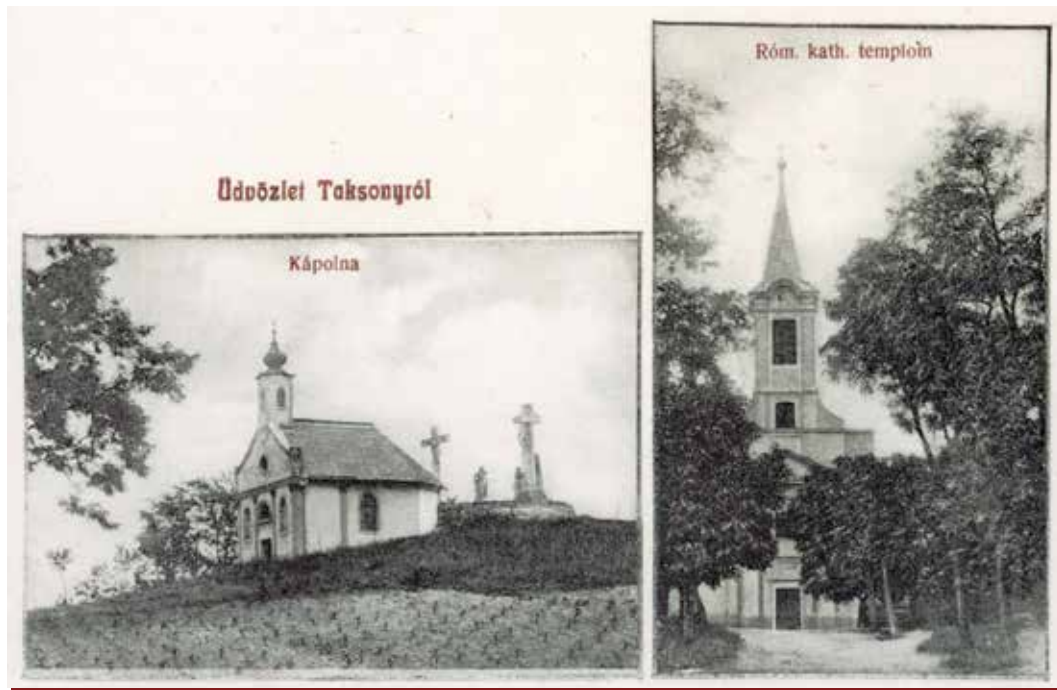

191.

Fő utcai részlet a képeslap bal oldalán, oválban a Kis-Duna, mellette jobbra felül a MAHART haraszti üzeme. A képeslapon alul eddig két nem ismert kép: balra Kollárék borozója a „Szépasszonyhoz” a Duna utcában, jobbra pedig a hajdani ABC áruház, később bútorbolt a régi piactéren, ahol ma a városközpontban Baktay Ervin szobra áll.

Tévlapok

192.

A Kálvária kápolnát Dunaharaszti és Taksony határában Stolcz József pesti polgár építtette faragott kövekből, szobrokkal 1762-ben, Bier András plébános idején a Szent Kereszt tiszteletére. Az építmény 110 méter magas dombon áll, és a haraszti és taksonyi németajkú lakosság összefogásával épült meg. A domb tetején három feszület szólította a hívőket lelki zarándokútra. A háborúkban és a történelem során megrongálódott.

Bár a kápolna Dunaharaszti területére épült, a több mint 100 éves képeslapon Filencz Mór taksonyi kiadó – tévesen – Taksony községhez tartozóan jelentette meg.

193.

Több önfeláldozó haraszi lakos, majd egy közös összefogás segítségével 2012-re elkészült a Kálvária kápolna teljes felújítása. Ekkor ünnepeltük meg 250 éves fennállását.

1928-ban a budapesti Karinger Műintézet a haraszi Kálvária kápolnát – szintén tévesen – Taksony község képeslapjára nyomtatta ki.

194.

1960-ban a budapesti Művészeti Alkotások V. kerületi kiadója nyomtatta ki ezt a képeslapot – Üdvözlét Dunaharasztról. A kép közepén a haraszi szovjet Hősi emlékmű, jobb felső sarokban a Tanácsháza, alatta a Gläser-vendéglő ismert fotói láthatók. A baloldalon alul-fölül viszont soroksári fotók keveredtek a képeslapra. A régi Tanácsháza, ami most a Zeneiskola épülete, alatta pedig a hajdani Vidám vendéglő és a sarki üzletet befogadó épület, mely ma a 23. kerület szépen felújított Városháza.

Népes levelezőlapok jegyzéke

Eredeti feliratokkal

Laffert-Földváry kastély

1. Divald Károly Budapest, 1905 körül
2. 1910 körül
3. Magyar Fénynyomdai Rt. Budapest, 1912 körül
4. Vasúti levelezőlap árusítás Budapest, postázás 912
5. Kulikov J. Nándor fényképész kiadása Dunaharaszti, postázás 1913
6. 1926 körül
7. Bederna Gyula Dunaharaszti, postázás 1928

Római katolikus templomok

8. Postázás 1902
9. Postázás 1905
10. Postázás 1908
11. Postázás 1908
12. Kulikov J. Nándor fényképészeti műterme Dunaharaszti, postázás 1916
13. Kulikov J. Nándor fényképész, Dunaharaszti 1911
14. Egyedárusító Bederda Gyula, Dunaharaszti, postázás 1927
15. Monostory György Budapest, postázás 1943
16. Monostory György Budapest, Hangya fogy. és ért. szövetkezet kiadása Dunaharaszti, 1927
17. 1935 körül
18. Monostory György Budapest, postázás 1943
19. 932 körül

Vasutak

20. Postázás 1899
21. Divald Károly Budapest, postázás 1900
22. Adler Adolf kiadása, postázás 1906
23. 1905 körül
24. Postázás 1914
25. Kulikov J. Nándor fényképészeti műterme, Dunaharaszti 1912
26. 1926 körül
27. Dunaharaszti Szépitő Egyesület kiadása, Pallas Budapest, 1928
28. Karinger Budapest, postázás 1934
29. Postázás 1912
30. Magyar Fénynyomdai Részv.-Társ. Budapest, 1906 körül
31. Magyar Fénynyomdai Részv.-Társ. Bpest, 1906 körül
32. Postázás 1905
33. 1912 körül
34. Kiadó Kulikov J. Nándor fényképész, 1912 körül
35. 1908 körül
36. Hangya fogy. és ért. szövetkezet kiadása, Dunaharaszti 1927
37. Postázás 1938
38. Karinger Budapest, 1938 körül

Hősi emlékmű

39. Dunaharaszti Hősök-szobra leleplezése, postázás 1927
40. Dunaharaszti hősök-szobra leleplezése, postázás 1928
41. Dunaharaszti hősök-szobra leleplezése, 1927
42. 1927
43. Dunaharaszti Szépitő Egyesület kiadása,

Pallas Budapest, 1928

44. Karinger Budapest, 1939 körül
45. Weinstock fotó, postázás 1940
46. Barasits Budapest, postázás 1940
47. Barasits Budapest, postázás 1942

Dunai tájképek

48. Haraszti-i Szépitő Egyesület, Budapest Gerő J. Imre, postázás 1899
49. Dunaharaszti Szépitő Egyesület, Bereczk Kornél felvétele, postázás 1901
50. Postázás 1904
51. Postázás 1901
52. Postázás 1904
53. Postázás 1904
54. Divald Károly felvétele Budapest, postázás 1906
55. Hirsch Gyula kiadása, postázás 1908
56. Haraszti-i szépitő egyesület, Divald K. műintézetéből Budapest, postázás 1908
57. Dunaharaszti-i szépitő egyesület, postázás 1909
58. Dunaharaszti-i Szépitő-Egyesület, Bereczk Kornél felvétele, postázás 1909
59. Dunaharaszti Szépitő-Egyesület, Bereczk Kornél felvétele, 1910 körül
60. Dunaharaszti-i Szépitő-Egyesület, Bereczk Kornél felvétele, postázás 1910
61. Dunaharaszti-i szépitő egyesület, postázás 1905
62. Vasúti Levelezőlapárusítás Budapest, 1905 körül
63. Dunaharaszti-i Szépitő-Egyesület, Bereczk Kornél felvétele, postázás 1910
64. Magyar Fénynyomdai Részv.Társ.Bpest., Davida Olga felvétele, postázás 1912
65. Dunaharaszti-i szépitő egyesület, Divald K. műintézete Budapest, postázás 1912
66. Vasúti levelezőlap árusítás Budapest, postázás 1926
67. Kulikov J. Nándor fényképészeti műterme, postázás 1913
68. Dunaharaszti „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet kiadása 1922
69. Karinger Budapest, postázás 1930
70. Dunaharaszti-i Szépitő-egyesület, Bereczk Kornél felvétele, postázás 1932
71. Karinger Budapest, postázás 1931
72. 1940 körül

Dunai strandfürdők

73. Haraszti-i Szépitő Egyesület, Gerő J. Imre Budapest, postázás 1899
74. Postázás 1907
75. Postázás 1908
76. -
77. Adler Adolf kiadása, postázás 1909
78. Kulikov J. Nándor fényképész kiadása, 1911
79. Vasúti Levelezőlapárusítás Budapest, postázás 1912
80. Kulikov J. Nándor fényképész kiadása
81. Postázás 1916
82. 1926 körül
83. Monostory György Budapest, 1925
84. Postázás 1927
85. -
86. „Hangya” fogy. és ért. szövetkezet kiadása

- Dunaharaszti, Karinger felvétele,
Monostory György Budapest
87. Karinger Budapest, postázás 1931
88. Postázás 1930
89. „Hangya” fogy. és ért. szövetkezet kiadása
Dunaharaszti, Karinger felvétele, Monostory György
Budapest, postázás 1935
90. Karinger Budapest, postázás 1935
91. -
92. 1935 körül
93. Barasits Budapest, 1938 körül
94. Karinger Budapest
95. Barasits Budapest, postázás 1941
96. Karinger Budapest, postázás 1940
97. Karinger Budapest

Utcák, terek, emberek

98. „Anitta” Béc V, Diehlgasse 47, 1907 körül
99. Postázás 1906
100. Postázás 1902
101. Magyar Fénynyomdai Részv.-Társ. Bpest,
postázás 1906
102. Magyar Fénynyomdai Részv.-Társ. Bpest,
postázás 1906
103. Postázás 1903
104. „Hangya” fogy. szövetkezet kiadása Dunaharaszti,
1916 körül
105. Adler Adolf kiadása, postázás 1909
106. Adler Adolf kiadása, 1909 körül
107. Postázás 1902
108. Divald Károly Budapest, postázás 1901
109. Monostory György Budapest, 1906 körül
110. Dunaharaszti Szépítő Egyesület kiadása,
Pallas Budapest, 1928
111. Magyar Imre fényképész Budapest, 1906 körül
112. 1906 körül
113. Fösvény József fűszerüzletében, Rákoczyliget
Dohánytözsde, postázás 1911
114. Kulikov J. Nándor fényképész, 1910 körül
115. Postázás 1902
116. Postázás 1902
117. Magyar Fénynyomdai Részv. Társ. Bpest, 1902 körül
118. Magyar Fénynyomdai Részv. Társ. Bpest,
postázás 1914
119. 1911
120. Kulikov J. Nándor fényképész Dunaharaszti,
1910 körül
121. Magyar Imre fényképész Budapest, 1910 körül
122. Kulikov J. Nándor fényképész Dunaharaszti,
postázás 1913
123. Postázás 1913
124. Magyar Imre fényképész Budapest, 1910 körül
125. Postázás 1915
126. Postázás 1916
127. Postázás 1912
128. 1912 körül
129. 1913
130. Hangya fogy. szövetkezet kiadása Dunaharaszti,
postázás 1926
131. 1929 körül
132. Karinger felvétele, Monostory György Budapest,
1928
133. Kulikov J. Nándor felvétele Dunaharaszti,
postázás 1916
134. Vasúti Levelezőlapárusítás Budapest, postázás 1932
135. Postázás 1913
136. 1913 körül
137. Dunaharaszti Szépítő-Egyesület, Pallas Bpest,
1928 körül
138. 1928 körül
139. Hangya fogy. és ért. szövetkezet kiadása
Dunaharaszti, Monostory György Budapest, 1927
140. Karinger felvétele, Monostory György Budapest,

- 1927 körül
141. Karinger Budapest, postázás 1930
142. 1932 körül
143. 1940 körül
144. Anasztázialak, 1933 körül

Mozaik képeslapok

145. „Anitta” Béc V. Diehlgasse 47, 1907 körül
146. Magyar Fénynyomdai Részv.-Társ. Bpest,
postázás 1919
147. Novitas Kiadó, postázás 1920
148. Novitas Kiadó, postázás 1923
149. 1928 körül
150. „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet
kiadása, 1922
151. Monostory utóda Kalántay Budapest, 1929 körül
152. Monostory utóda Kalántay Budapest, postázás 1937
153. 1931 körül
154. Monostory utóda Kalántay, Viski Ilona kiadása
Budapest, postázás 1940
155. Barasits Budapest, 1938 körül
156. Apasto képeslap
157. 1938 körül
158. Postázás 1938
159. Postázás 1938
160. Postázás 1939
161. Monostory utóda Kalántay Budapest, postázás 1936
162. Monostory György Budapest, postázás 1938
163. Barasits Budapest, postázás 1938
164. Barasits Budapest, Morvay Károly felvétele,
Viski Ilona kiadása, postázás 1942
165. Monostory utóda Kalántay Budapest, postázás 1944
166. Barasits Budapest, postázás 1943
167. Karinger Budapest, postázás 1941
168. Barasits Budapest, postázás 1943
169. Barasits Budapest, postázás 1943

1945 utáni képeslapok

170. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata Budapest, 1964
171. Dunaharaszti Szigetrészlet, Képzőművészeti Alap
Kiadóvállalata Budapest, postázás 1960
172. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata Budapest, 1960
173. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata Budapest, 1960
174. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata Budapest, 1957
175. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata Budapest, 1956
176. Balog Dezső fényképész Dunaharaszti fő út 51,
1970-es évek
177. 1960-as évek
178. „Apostol” képeslapkiadó vállalat, 1950-es évek
179. Diós Ágoston fényképészeti műterme Dunaharaszti,
1946
180. 1960-as évek
181. 1950-es évek közepe
182. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata Budapest, 1956
183. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata Budapest, 1964
184. Művészeti Alkotások V., postázás 1963
185. Művészeti Alkotások V., postázás 1958
186. „Apostol” képeslapkiadó vállalat
187. „Apostol” képeslapkiadó vállalat, postázás 1948
188. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata Budapest,
postázás 1965
189. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata Budapest, 1963
190. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata Budapest,
Foto: Kelly Zsigmond, 1979
191. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata Budapest,
Foto: Kelly Zsigmond, 1977

Tévlapok

192. Kiadja Filencz Mór Taksony
193. Karinger műintézet Budapest, postázás 1928
194. Művészeti Alkotások V., 1960

Felhasznált irodalom

könyvek, kéziratok, sajtóforrások

1. *Dr. Czinege Erik – Dr. Helméczy Mátyás – Makay László – Dr. Sziráki György – Tóth Sándor:*
Dunaharaszti története I. A kezdetektől a nagyközséggé szerveződésig
Dunaharaszti Múzeumi Füzetek I.
Dunaharaszti: Dunaharaszti Helytörténeti Emléktár, 2000
2. *Dr. Helméczy Mátyás- Surányi József:*
Dunaharaszti története II. A nagyközséggé szerveződéstől (1872) a második világháború végéig
Dunaharaszti Múzeumi Füzetek II.
Dunaharaszti: Dunaharaszti Helytörténeti Emléktár, 2000
3. *Helméczy Károly – Dr. Helméczy Mátyás – Dr. Surányi József:*
Dunaharaszti története III. A második világháború befejezésétől 2000-ig, a városi rang elnyeréséig
Dunaharaszti Múzeumi Füzetek IV.
Dunaharaszti: Dunaharaszti Helytörténeti Emléktár, 2001
4. *Dr. Helméczy Mátyás:* **Dunaharaszti – változó város az ország szívében**
városkép, várostérkép, városkalauz
Dunaharaszti Múzeumi Füzetek V.
Dunaharaszti: Városi Könyvtár Helytörténeti Emléktára, 2005
5. **100 éves a Dunaharaszti Szent István Plébániatemplom 1904-2004**
A dunaharaszti katolikus egyházközségek ünnepi kiadványa
Szerkesztette: *Koczka Tamásné Nagy Angéla*
Vác: Felelős kiadó: Láng András esperes, címzetes prépost, 2004
6. *Surányi József:*
Egy sváb község élete a két világháború között
Adalékok Dunaharaszti történetéhez 1914-1945
Janus Pannonius Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar – szakdolgozat, 1995
7. *Tolnai Gábor:*
A vasút gazdaságélénkítő, tájalakító, városformáló szerepe régiómban
Alsónémedi, Dunaharaszti, Pesterzsébet és Soroksár fejlődése
Baár-Madas Református Gimnázium, Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny (történelem) 2004-2005. tanév
8. **Pestszenterzsébet, Kispest és környéke**
Szerkesztette: *Dr. Ladányi Miksa*
Budapest: Magyar Városok Monográfiája Kiadóhivatal, 1936
9. **A Dunaharaszti Magyar Királyi Állami Polgári Fiú- és Leányiskola Értesítői**
1920-tól -1947-ig tartó tanévekről
Szerkesztették: *Darabánt András, Képegy Béla* és *Derezsy Béla* igazgatók, *Lettnér János* megbízott igazgató és *Glässer György* igazgató-helyettes
10. *Végh Gábor:* **Haraszti ege alatt**
Helytörténeti füzetek 1.
Dunaharaszti: Városi Könyvtár és Helytörténeti Emléktár, 2011
11. *Majdán János:* **A közlekedés története Magyarországon 1700-2000**
Pécsi Tudománytár
Pécs: Pro Pannónia Kiadó, 2014
12. *Erős László:* **Képeslapok könyve**
Bukarest: Kriterion Kiadó, 1985
13. *Peterscsák Tivadar:* **A képes levelezőlap története**
Miskolc: A miskolci Hermann Ottó Múzeum és az egri Dobó István Vármúzeum közös kiadása, 1994
14. *Balázs Károly:* **Képes levelezőlap lexikon**
Sormorja: Méry Ratio Kiadó, 2005
15. *Dr. Baradlay János:* **Dunaharaszti és környékének története**
Dunaharaszti folyóirat 1927
16. **Magyar Dunavidék Dunaharaszti és környéke**
1931-1933 folyóirat évfolyamok
17. **Értesítő A Dunaharaszti-Taksony-Dunakisvársány-Tököl-Szilágyitelep Református Egyház tagjai számára**
1928.1.szám
1929.2.szám folyóiratok
18. **Dunaharaszti és környéke**
1931.24.szám folyóirat
19. **Dunaharaszti Önképzőkör Társadalmi és szépirodalmi lap**
1921.1.szám
1926.1.szám, 2.szám, 3.szám folyóiratok
20. **Dunaharaszti „Önképzőkör” társadalmi és szépirodalmi havi folyóirat**
1927.3.szám, 4.szám, 5.szám, 6.szám folyóiratok
21. **Képes Levelezőlap**
A Képes Levelezőlap-gyűjtők Egyesületének kiadványa
2007-2011-es évfolyamok

Tartalom

Polgármesteri köszöntő	3
Üdvözllet Dunaharasztról	4
Köszönetnyilvánítás	7
Laffert-Földváry kastély	9
Római katolikus templomok	13
Vasutak	21
H ősi emlékmű	31
Dunai tájképek	37
Dunai strandfürdők	51
Utcák, terek, emberek	65
Mozaik képeslapok	89
1945 utáni képeslapok	103
Tévlapok	115
Képes levelezőlapok jegyzéke	117
F elhasznált irodalom - könyvek, kéziratok, sajtóforrások	119
Tartalom	120

